

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ A DANÍ

Oddlužení fyzických osob jako opakovaný prostředek k řešení dluhů
Debt Relief of Natural Persons as a Repetitive Way to Solving the Debts

Student: Žaneta Fibichová

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Dagmar Bařinová, Ph.D.

Ostrava 2017

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Žaneta Fibichová**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **6202T049 Účetnictví a daně**
Téma: **Oddlužení fyzických osob jako opakovaný prostředek k řešení dluhů**
Debt Relief of Natural Persons as a Repetitive Way to Solving the Debts
Jazyk vypracování: **čeština**

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Příčiny zadlužení a splnění podmínek oddlužení
  3. Oddlužení jako jeden ze způsobů řešení úpadku
  4. Vyhodnocení ekonomické situace dlužníků v opakovaném procesu oddlužení
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratek
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- BŘEZINOVÁ, Hana. *Ekonomické aspekty insolvenčního zákona*. Praha: BOVA POLYGON, 2009. 200 s. ISBN 978-80-7273-159-6.
- MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: příručka zejména pro ne právníky*. 3. vyd. Praha: Linde, 2014. 496 s. ISBN 978-80-7201-939-7.
- ŠNOBLOVÁ, Zuzana a Vítězslav NĚMČÁK. *Insolvenční správce*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 284 s. ISBN 978-80-7357-914-2.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Dagmar Bařinová, Ph.D.**

Datum zadání: 18.11.2016
Datum odevzdání: 21.04.2017

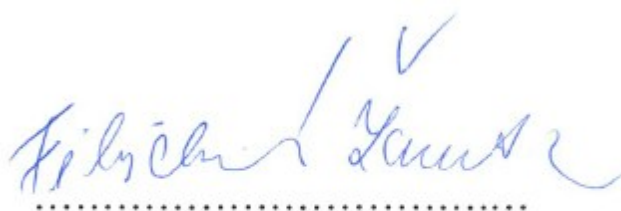
Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně. Přílohy č. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 a 8 dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.

V Ostravě dne 21. 04. 2017

Žaneta Fibichová

Obsah

1 Úvod	5
2 Příčiny zadlužení a splnění podmínek oddlužení	7
2.1 Původ insolvenčního práva	7
2. 1. 1 Etapy insolvenčního řízení	7
2. 3 Příčiny zadlužení.....	10
2. 4 Úpadek	11
2. 4. 1 Konkurs	13
2. 4. 2 Reorganizace	15
2. 5 Insolvenční řízení.....	17
2. 5. 1 Zásady insolvenčního řízení.....	17
2. 5. 2 Druhy subjektů insolvenčního řízení	18
2. 5. 3 Průběh insolvenčního řízení	20
2. 6 Insolvenční rejstřík	22
2. 7 Novela insolvenčního zákona	23
3 Oddlužení jako jeden ze způsobů řešení úpadku	26
3. 1 Návrh na povolení oddlužení	28
3. 1. 1 Vady, zpětvzetí nebo zamítnutí návrhu na oddlužení.....	29
3. 2 Povolení oddlužení	29
3. 2. 1 Přezkumné jednání a schůze věřitelů	30
3. 3 Možnosti řešení oddlužení	30
3. 3. 1 Splátkový kalendář.....	31
3. 3. 2 Zpeněžení majetkové podstaty	33
3. 4 Osvobození dlužníka od dluhů	34
3. 4. 1 Zrušení oddlužení v průběhu realizace a možnost o jeho opakování.....	35
4 Vyhodnocení ekonomické situace dlužníků v opakovaném procesu oddlužení. 37	
4. 1 Zadlužení domácností a podnikatelů v praxi	37

4. 2 Odmítnutí oddlužení z důvodů porušení §103 odst. 2	38
4. 2. 1 Charakteristika dlužníka.....	39
4. 2. 2 Rozhodnutí soudu.....	40
4. 2. 3 Nově podaný návrh na oddlužení.....	40
4. 3 Zrušení oddlužení z důvodu porušení §418 odst. 1	43
4. 3. 1 Charakteristika dlužníka.....	43
4. 3. 2 Průběžné sdělení správce o plnění oddlužení.....	45
4. 3. 3 Nově podaný návrh na oddlužení.....	48
4. 4 Zrušení oddlužení z důvodu porušení § 418 odst. 1	49
4. 4. 1 Charakteristika dlužníka.....	50
4. 4. 2 Průběžné sdělení správce	52
4. 4. 3 Předložení věci vrchnímu soudu a nejvyššímu soudu.....	53
4. 4. 4 Nově podaný návrh na oddlužení.....	54
4. 5 Vyhodnocení procesů insolvenčních řízení	57
5 Závěr	60
Seznam použité literatury	62
Seznam zkratk.....	66
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
Seznam příloh	
Přílohy	

1 Úvod

Diplomová práce je zaměřena na jeden ze zásadních problémů dnešní doby - oddlužení. Současný trh nabízí velké množství různorodého a kvalitního zboží, které bylo v minulosti těžší získat. Důvodem mohla být špatná dostupnost ze zahraničí, vysoká cena nebo nižší množství vyrobených kusů pro náš trh. Podmínky k získání lepšího zboží byly omezeny také politickým systémem, který v tehdejší Československé republice působil. V té době zadlužení již existovalo, ale nebylo potřeba aktualizovat jeho stávající úpravu, jelikož insolvenční bylo využíváno zřídka. Po pádu totalitního režimu se začala zvyšovat kapitálová struktura, trh se zbožím a penězi začal plně fungovat. Vzorem se stalo přebírání „západních“ zvyků, trendů a celkově stylu života. Trh se zbožím se začal naplňovat obchodníky a nyní je dostatek zboží, a to i nových neznámých produktů a jsou jednodušší podmínky k jeho získání.

Spotřebitelé začali více utrácet a užívat si nynější dobu. Bankovní i nebankovní instituce se rychle přizpůsobily této situaci a disponují množstvím peněz, které s vysokým úrokem, ale také pokutami za pozdější platby, půjčí začínajícím podnikatelům, spotřebitelům nebo firmám. Ne vždy se však podaří dostát splacení závazků vůči těmto institucím. Ztráta zaměstnání, úmrtí v rodině nebo „lichvářská“ půjčka mohou vést k nesplacení závazků, a dokonce k jejich vysokému navyšování. Často nejlepším řešením v této situaci je zahájení insolvenčního řízení, které je pro dlužníky pomocnou rukou v jinak neřešitelné situaci. Dostávají tímto možnost se ze zákona oddlužit a uspořít tím i peníze navíc. Větší část dlužníků, kteří se do této situace dostanou, má horší finanční gramotnost a nedokáží si sami vypočítat množství splátek potřebných k uspokojení dluhů. Zvolení oddlužení touto cestou je pod vedením a dohledem insolvenčních soudů. Z insolvenčního zákona je určen každému dlužníkovi insolvenční správce, který převezme kontrolu nad jeho postižitelnými srážkami z příjmů a disponuje s nimi tak, aby dlužník úspěšně dokončil oddlužení.

Cílem této práce je specifikovat základní pojmy, které souvisejí s řešením úpadku, a vyhodnocení možnosti opakovaného oddlužení, která je možná od roku 2014 a samotného procesu oddlužení pro fyzické osoby, kterým vznikla povinnost dostát svým závazkům. Je analyzován současný postup dlužníka v procesu oddlužení, jeho postavení a reakce věřitelů a postupy insolvenčních soudů. Tato práce je vhodnou příručkou pro dlužníky, kteří se v insolvenčním zákoně nevyznají, ale mají o něj zájem a chtěli by jej využít.

Práce je rozdělena na teoretickou část, která se dále člení na základní charakteristiku insolvenčního řízení a hlubší teorii formy úpadku oddlužení, a praktickou část, která na konkrétních případech charakterizuje oddlužení jako opakovaný prostředek při řešení dluhů.

Druhá kapitola pojednává o původu insolvenčního práva. Specifikovány jsou také možné příčiny zadlužení a druhy úpadku, které mohou nastat v insolvenčním řízení. U každé formy úpadku je uveden jejich počet za poslední roky. V závěru kapitoly je objasněna novela insolvenčního zákona platná od tohoto roku a její další část, která by měla nabýt účinnosti od roku 2018.

Třetí kapitola je zaměřena na institut oddlužení, který uvádí předpoklady, které je nutné dodržet, aby mohlo být o oddlužení rozhodnuto. Oddlužení lze realizovat dvěma způsoby, zpeněžením majetkové podstaty a splátkovým kalendářem. Oba jsou zde detailně charakterizovány. Nakonec je uvedeno, z jakých důvodů může být oddlužení zrušeno v průběhu realizace. Dále je blíže specifikována možnost jeho opakování, jelikož se jedná o novinku, kterou insolvenční zákon od roku 2014 dlužníkům dává.

Poslední čtvrtá kapitola nejprve uvádí vývoj zadlužení domácností a podnikatelů v České republice a dokládá praktické příklady dlužníků, kteří vstoupili do insolvenčního řízení, ale v jeho průběhu došlo ke zrušení soudem, jelikož nesplnili podmínky pro oddlužení. Po nabytí právní účinnosti nebránilo nic k tomu, aby podali nový návrh na povolení oddlužení, pokud měli zájem řešit své dluhy podle insolvenčního zákona.

Při zpracování diplomové práce byly použity metody deskripce, analýzy a komparace jednotlivých druhů řešení úpadku.

2 Příčiny zadlužení a splnění podmínek oddlužení

2.1 Původ insolvenčního práva

Insolvenční řízení jsou všechna zvláštní soudní řízení uskutečněná před insolvenčním soudem, jejichž předmětem je projednání úpadku nebo hrozícího úpadku a způsobu jeho řešení. Zdrojem je zákon č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon, ve znění pozdějších předpisů. Slovo „insolvenční“ může být označeno i jako „konkursní“, „vyrovnávací“ nebo popřípadě „kolektivní projednání“. Insolvenční řízení musí splňovat určité charakteristické znaky, ke kterým patří zejména mnohost věřitelů (nejedná se o dvoustranná řízení), poměrné uspokojení pohledávek a co nejvíce vyrovnané právní možnosti věřitelů. Není-li splněn jeden z těchto znaků, nejedná se o insolvenční řízení. Dále nelze mluvit o tomto řízení v případech, kdy není znám právní pojem úpadku, protože insolvenční řízení je jeho řešením.

2. 1. 1 Etapy insolvenčního řízení

Pro realizaci insolvenčního řízení jsou potřeba ekonomické předpoklady. Těmito předpoklady je myšleno rozvinuté peněžní hospodářství, odpovídající rozsah a úroveň trhu nebo volný pohyb obyvatelstva, které vedou ke vzniku společenské potřeby insolvence. Začátky insolvenčního řízení je možné sledovat ve starověku v Římské říši. Před tímto obdobím vládlo naturální hospodářství, a proto nebylo možné se dostat do insolvenčního řízení. Insolvence podobná dnešním podmínkám vznikla pak v severoitalských městech spolu s právem obchodním, směnečným a námořním. (Zoulík, 2009)

Nejstarší římské právo aplikovalo nejtvrdší trest pro dlužníka, tzv. dlužní otroctví, které bylo později zakázáno Poeteliovým zákonem roku 326 před n. l. Zákon také dovozoval exekuční postih dlužníkovu majetku. Jednalo se o univerzální exekuci, která postihovala celý majetek dlužníka. Průběh této exekuce měl shodné rysy s insolvenčním řízením současnosti, především u prodeje podniku. Univerzální exekuce se týkala celého dlužníkovu majetku a jednalo se o zahájení exekuce návrhem věřitele vykonané pohledávky. Poté se věřitel ujal faktického ovládnutí dlužníkovu majetku, aniž by jej vlastnil, přičemž musel vše veřejně oznámit. Díky tomuto vznikl souběh věřitelů, kteří se přihlašovali do řízení (concursum creditorum). Následovalo ustanovení vykonavatele, který povedl dražbu a prodej celého majetku najednou. Majetek získal nabyvatel, který nabídl největší procento uspokojení pohledávek věřitelů. Univerzální exekuce se od pozdějšího insolvenčního řízení lišila především v mnohosti věřitelů a nezpeněžoval se majetek dlužníka. Zanedlouho se zjistilo, že

tyto aspekty přinášejí spíš komplikace než užitek. Proto byla zavedena singulární exekuce, která řešila problémy vznikající u univerzální exekuce. Nebral se v úvahu celý majetek dlužníka, ale pouze jeho část nebo později jednotlivé předměty. Tyto exekuce se staly základem pro pozdější rozlišení mezi řízením insolvenčním (konkurs) a exekučním. Ovšem tato koncepce nebyla vhodná, jak pro značné rozdíly mezi univerzální exekucí a insolvenčním řízením, tak proto, že římské řešení nemělo navazující pokračování. (Schelleová, 2007)

Příchod novověku zaznamenal potřebu hlubšího řešení úpadku, jelikož vznikly podstatné změny v oblasti hospodářské, sociální i politické. Obyvatelstvo začalo využívat možnosti vlastnit půdu, docházelo k rozvoji měst, řemesel a obchodu. Zámořské objevy přinesly cenovou revoluci a byly změněny také politické a mocenské poměry. S těmito a dalšími změnami byla zvýšena i insolvence. Úpadek postihl nejen podnikatele a měšťany, ale i šlechtu nebo překvapivě stát. Mnoho šlechticů se dostalo do úpadku díky třicetileté válce a řada panství byla zpustošena nebo přestala prosperovat. Mezi známé šlechtice v insolvenci patřil mj. i malíř Rembrandt van Rijn. Státní pokladny byly prázdné, a dokonce i stát Španělsko byl v bankrotu čtyřikrát. Na tuto situaci reagovalo právo formováním konkursního řízení. Komplikace nastala u dvou faktorů. První bylo uplatňování jednotného řízení, které neznalo rozdíly mezi jednotlivými druhy procesu. Postup byl stejný jak pro civilní, tak pro trestné řízení. Druhý faktor byl spojen s tzv. personalitou práva, která znamenala, že každý stav měl své právo i soudnictví. Projevoval se v platnosti dvou právních systémů. První zemské právo platilo pro šlechtu, a druhé městské právo pro měšťany. Vývoj v českých zemích byl v Obnoveném zřízení zemském z roku 1627. Druhé vydání bylo navýšeno o deklarace a novely v roce 1640, ve kterých bylo konkursní řízení upraveno souhrnně. Zmíněné zemské právo bylo pouze pro šlechtu, nikoli pro měšťanstvo, neboť bylo zpožděno v souvislosti s pomalejším rozvojem měst ve střední Evropě oproti západní. Až Josefínský konkursní řád z roku 1781 vytvořil konkursní právo jednotné a tímto krokem odstranil rozdíly mezi právem zemským a městským. Přeměnily se žaloby, které jsou nyní známy jako incidenční (vyvolány vlastním insolvenčním řízením). Řízení bylo rozděleno do čtyř etap. Mezi nevýhody Josefínského řádu patřila jeho nákladnost a časová náročnost.

V 19. a 20. století platil v českých zemích konkursní řád z roku 1868 (č.1/1869 ř. z.), který mimo jiné zavedl přihlášky pohledávek místo žalob. Ovšem i zde byly nedostatky, které vedly k nové úpravě v roce 1914, kdy propukla první světová válka. Nová úprava se týkala řádu konkursního, vyrovnávacího a odpůrčího. Platila až do roku 1931, kdy byla nahrazena zákonem č. 64/1931 Sb., protože byla potřeba sjednotit českou a slovenskou úpravu. Z každé úpravy se převzala jen pozitiva.

Období devadesátých let přineslo plánovité řízení národního hospodářství. Za této situace ztratily hospodářské subjekty samostatnost a nezávislost. Nedochovalo k úpadku hospodářského subjektu, ale pouze k přeskupování správy majetku. Vznikl institut exekuční likvidace, pod kterým vznikl zákon č. 142/1950 Sb. (Občanský soudní řád). Exekuční likvidace spočívala v tom, že veškerý majetek dlužníka byl prodán, a tímto vývoj insolvenčního práva na delší dobu zanikl. V praxi se exekuční likvidace neujala, a proto přestala být zcela aplikovaná. Občanský soudní řád byl nahrazen zákonem č. 99/1963 Sb., kde byla upravena likvidace majetku. (Zoulík, 2009)

Po pádu totalitního režimu přišla potřeba právní úpravy insolvence. Po přechodu na tržní hospodářství bylo potřeba nových legislativních opatření. Vznikly zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, obchodní zákoník, novela občanského soudního řádu, živnostenský zákon atd. Čtyřicetiletá pauza měla za následek špatnou návaznost na předchozí úpravu. Nový zákon se opíral především o úpravu z roku 1931, ale také využil občanského soudního řádu z roku 1950. Zákon č. 328/1991 Sb., upravoval majetkové poměry dlužníka, který byl v úpadku. Za bytí v úpadku bylo považováno, pokud měl dlužník více věřitelů a nebyl schopný plnit své závazky. V úpadku mohla být také fyzická osoba, byla-li podnikatelem, a právnická osoba, jestliže byla předlužená. Konkurs se týkal hlavně malých podnikatelů živnostníků, kteří měli malé množství věřitelů. Zákon nepočítal, že se do úpadku mohou dostat i větší podnikatelé. Bylo to považováno jako jeden z hlavních důvodů procesních komplikací. Tímto se zvedal počet úpadkových řízení a množství výkladových problémů, které byly důsledkem nedokonalostí v zákoně. Proto byla přijata řada novel, celkem 29, včetně změn provedených nálezem Ústavního soudu České republiky. Nicméně bylo zjištěno, že žádné novely do budoucna nepostačují a je potřeba nové právní úpravy.

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řízení, který nabyl účinnosti dne 1. ledna 2008, nahradil původní zákon a insolvenční soudy se podle něj řídí i nyní. Pro úpadková řízení vzniklá před tímto datem platí zákon o konkursu a vyrovnání. Zákon o úpadku a způsobech jeho řízení měl za úkol vyřešit nedostatky předchozího zákona. Značné omezení bylo v počtu věřitelů, který byl omezený. Nyní došlo k navýšení počtu věřitelů na stovky až tisíce. Dříve byl úpadek brán jako potupný jev, nyní je chápán jako jedna z krizových situací podnikatele. Nejedná se o nic nemorálního nebo odsouzeníhodného. Řešení úpadku se již nevztahuje pouze na dlužníka a věřitele. U středních a větších podniků se bere na vědomí také ohrožení zásobování určitým druhem zboží nebo zaměstnanost v regionu. Nové právní aspekty úpadku proto zahrnují i tyto vlivy. Právní úprava poukazuje na možnost uplatnění sanace u společnosti místo její likvidace. Byla upravena situace podnikatele, aby prohlášením

konkursu nebyla zrušena podnikatelská činnost. S rozvojem úvěrového obchodu se do úpadku začali dostávat ve větším počtu také nepodnikatelé, kteří se dříve do zadlužení nedostávali tak často a ZKV je řešil jen na obecné úrovni. (Zoulík, 2009)

Insolvenční zákon platí pro všechny osoby, jak právnické, tak fyzické podnikatele i nepodnikatele. Cílem insolvenčního zákona je zajištění větší zřetelnosti a předvídatelnosti úpadkového řízení, posílení postavení věřitelů a motivace dlužníků řešit své závazky včas. Je vhodné využít možnosti sanace, aby došlo k celkovému zrychlení a zlepšení úpadkového řízení. *Zákon č. 182/2008 Sb., se vztahuje na a) řešení úpadku nebo hrozícího úpadku dlužníka v rámci soudního řízení jedním ze stanovených způsobů tak, aby došlo k uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužníkovým úpadkem nebo hrozícím úpadkem, k co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení dlužníkových věřitelů; b) oddlužení.*

Mezi nejdůležitější novely, které vznikly po nabytí účinnosti insolvenčního zákona patří:

- novela vzniklá Nezávislou ekonomickou radou vlády, zákon č. 217/2009 Sb., byla přijatá na základě zhoršení celosvětové ekonomiky a jako příprava pro budoucí hospodářskou krizi,
- novela č. 69/2011 Sb. řešila odepření věřitelům práva a popření přihlášené pohledávky,
- novela 334/2012 Sb. řešila insolvenční návrhy se záměrem poškození konkurence.

2. 3 Příčiny zadlužení

Jak již bylo zmíněno, z historie vyplývá, že původní podoba insolvenčního řízení existovala již ve starověku. Tímto se dá usuzovat, že zadlužování vznikalo taktéž v této době, protože bez zadlužení není možné dojít k insolvenčnímu řízení. Ještě před vymezením pojmů z insolvenčního zákona a porozumění problematiky úpadku a insolvenčního řízení je důležité se zaměřit, proč zadlužení vlastně vzniká. Jsou potřeba všechny zákony a nařízení týkající se insolvenčního řízení? Proč se české domácnosti zadlužují, kdo jim k tomu dává prostor a jaké můžeme čekat v budoucnu prognózy?

Příčiny zadlužení jsou dvojí – vnitřní a vnější. Za vnitřní zadluženost si mohou dlužníci sami, je spojena s finanční negramotností obyvatel a hospodařením s jejich

financemi. Vnější je dána legislativou nebo společnostmi, tvoří ji například reklamy úvěrových společností, slabá regulace v souvislosti s poskytováním půjček nebo v dnešní době časté neetické postupy oddlužovacích společností. Špatná finanční situace nebo vidina lidí po snadně získaných penězích vede dlužníka k půjčce. První půjčka, kterou žádají v bankách, bývá vyšší, protože ji použijí na nový dům nebo byt. Získané peníze se snadno utratí a přicházejí na řadu splátky. Při nepředvídatelné ekonomické situaci může člověk snadno přijít o práci. Banku tato situace však nezajímá a žádá o další splátku z úvěru. Kromě splátek musí dlužník hradit i úroky, které nejsou nemalé. Za pozdní platby banky účtují i vysoké pokuty a penále, o kterých si dlužník při podpisu smlouvy ani nepřčetl. Nezbyvá než se obrátit na nebankovní instituce, které nabízejí mj. nižší úvěry, které svádí dlužníka k rychlému splacení s nižším úrokem. V dnešní době k půjčení menší hotovosti stačí pouze občanský průkaz. Jedna půjčka nabaluje druhou a doby po splatnosti jsou stále delší, což dává možnost vzniku pokutám za neplacení. Dlužník si většinou nechce přiznat tuto tíživou situaci a doufá, že se to nějak vyřeší. Většinou to vyřeší věřitelé, kteří mají možnost soudní cestou podat návrh na insolvenční řízení dlužníka nebo exekučně pohledávku vymáhat. V této situaci dlužníkovi dojde jeho selhání a může zažádat soud o oddlužení.

Statistickou službu v České republice vykonává Český statistický úřad. Touto službou se rozumí získávání důležitých dat k propočítávání analýzy nejrůznějších ukazatelů. Pro insolvenční řízení je mimo jiné důležitá analýza zadluženosti obyvatelstva, aby bylo zjištěno, na jaké úrovni je zadlužení českých domácností. Vychází se z údajů v časových etapách, na základě kterých je možné i prognózovat vývoj zadluženosti do budoucna. Druhou základnou údajů je Česká národní banka, která sestavuje časové řady dat, ARAD. Způsobů měření zadluženosti může být spousta, nejčastější jsou tři způsoby. První způsob se dá přirovnávat k běžné likviditě, která se vypočítá jako poměr oběžného majetku ke krátkodobým závazkům. Metoda zobrazuje, do jaké míry jsou schopny domácnosti zaplatit aktuální výši svého úvěru svým finančním majetkem. Druhý způsob určí z výpočtu, jak velká část z celkových příjmů je oddělena na splátky úroků a jistiny. Další často používaný způsob měření zadluženosti udává podíl úvěru v poměru k celkovému disponibilnímu důchodu. (Broulimová, 2014)

2. 4 Úpadek

Úpadek je definován v českém právu v zákoně č. 182/2006 Sb., jako neschopnost dlužníka platit své splatné závazky alespoň dvěma věřitelům, pokud tyto závazky jsou ve lhůtě splatnosti po dobu delší 30 dnů a dlužník není schopen tyto závazky plnit.

Závazky také nemusejí být vykonatelné a nemusí být uvedena přesná suma. V praxi nesmí docházet k opomíjení těchto základních faktorů, proto jsou přesně vymezeny.

Předmětem úpravy IZ je řešení úpadku nebo hrozícího úpadku a následné oddlužení. Úpadek je dále rozdělen na dvě formy platební neschopnost a předlužení.

Dle § 3 odst. 2 IZ se za platební neschopnost považuje:

- zastavení platby podstatné části svých peněžitých závazků,
- nebo jejich neplnění po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti,
- nebo nemožné dosáhnouti uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníkovi výkonem rozhodnutí nebo exekucí,
- nebo nesplnění povinnosti předložit seznamy, které mu uložil insolvenční soud, pokud si dlužník sám podá insolvenční návrh.

Má se za to, že dlužník chce splácet své pohledávky vůči věřiteli, ale z jistých důvodů to není možné. Platební neschopnost je spojena s více věřiteli, podmínkou jsou alespoň dva. Zahrnuje všechny dlužníky – právnické osoby, fyzické osoby podnikatele i nepodnikatele.

Předlužení platí pro právnické osoby nebo fyzické osoby - podnikatele. Není možné u fyzických osob – nepodnikatelů, kteří musejí vést daňovou evidenci nebo účetnictví, které je důležité při určení úpadku. Nastává tehdy, pokud má dlužník více věřitelů (shodné s úpadkem) a souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku. U stanovení hodnoty majetku se vychází také z dalších možných výnosů ze správy jeho majetku, nebo k provozování jeho podniku, proto je důležitý poměr všech dlužnickových dluhů i majetku. Insolvenční návrh podává dlužník nebo věřitel. U věřitele je složitější prokázání účetnictví a ekonomická struktura dlužníka nebo nalezení dalších věřitelů.

Hrozící úpadek dle § 3, odst. 4 IZ vznikne, pokud *lze důvodně přepokládat a očekávat, že dlužník nebude schopen řádně a včas tzv. v době splatnosti, splnit podstatnou část svých peněžních závazků*. V tomto případě je pouze dlužník oprávněn podat návrh na insolvenční řízení, protože pouze on je schopen poznat jeho hrozící úpadek.

Existují však výjimky, u kterých se nesmí použít ustanovení IZ. Jsou vyjmenovány v §6 IZ a patří zde například stát, územně samosprávný celek, Česká národní banka nebo Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR. (Insolvenční zákon, 2017) Kromě těchto případů jsou

v zákoně v hlavě III. v § 365 a § 366 uvedeny další zvláštní ustanovení o vyloučení z působnosti tohoto zákona.

Způsob řešení úpadku

Pokud v první části insolvenčního řízení je rozhodnuto o úpadku dlužníka, postupuje se podle § 4 IZ a určí se způsob řešení úpadku. První způsob rozlišení je likvidační řešení, které znamená, že dlužník pozbyl možnosti ekonomických aktivit (majetek je prodán a dluhy zůstanou) a druhé řešení je sanační neboli ozdravné, kdy dlužník smí nadále vykonávat svoji ekonomickou činnost. Jsou upraveny majetkové poměry dlužníka, aby bylo dosaženo co největšího uspokojení věřitelů a aby přerozdělení nepoškodilo nepřetržité trvání účetní jednotky.

V insolvenčním zákoně jsou způsoby řešení úpadku vymezeny v § 4 odst. 1:

- konkurs,
- reorganizace,
- oddlužení,
- a zvláštní způsob řešení úpadku pro určité subjekty (banky, pojišťovny) nebo druhy případů (nepatrný konkurs).

2. 4. 1 Konkurs

Byl zaveden již v předcházejícím zákoně č. 328/1991 Sb., proto se jedná o známý způsob řešení úpadku. V IZ je ukotven v § 244 a jedná se o řešení úpadku *spočívající v tom, že na základě rozhodnutí o prohlášení konkursu jsou zjištěné pohledávky věřitelů zásadně poměrně uspokojeny z výnosů zpeněžení majetkové podstaty s tím, že neuspokojené pohledávky nebo jejich části nezanikají*. Majetkovou podstatu tvoří veškerý majetek dlužníka, který má ve vlastnictví. Bankovní účty, peněžní hotovosti a pohledávky dlužníka. Jednodušeji řečeno všechny majetek dlužníka je zpeněžen a zjištěné pohledávky věřitelů jsou poměrně uspokojeny z výnosu z tohoto zpeněžení. Dlužník tedy přichází o možnost disponování se svým majetkem.

O prohlášení konkursu rozhodne insolvenční soud samotným rozhodnutím, nebo pokud má návrh na povolení oddlužení vady, zamítne jej a prohlásí se konkurs. Účinky prohlášení konkursu nastávají okamžikem zveřejnění rozhodnutí o prohlášení konkursu v insolvenčním rejstříku.

Oprávnění nakládat s majetkovou podstatou má insolvenční správce podle § 246 IZ, kterého každému dlužníkovi přidělí soud. Další oprávnění se týkají výkonu práv a plnění povinností, které přísluší dlužníkovi. Konkurs je hlavně využíván u společností, kde je nutné vypořádání s majetkovou podstatou. Jeho hlavním úkolem je zpeněžit veškerý majetek dlužníka a uspokojit pohledávky věřitelů. Dlužník je povinen předat insolvenčnímu správci veškeré nutné podklady, aby mohl vykonávat činnost. Nejčastěji se vychází ze seznamu majetku, který musí dlužník sepsat již před rozhodnutím o úpadku. Pokud dlužník nespolutracuje s insolvenčním správcem, může soud nařídít opatření, aby bylo možné pro insolvenčního správce nahlédnout do prostor spojených s insolvenční činností a dlužníku nařídít zpřístupnění podkladů pro zpeněžení majetkové podstaty. Veškeré úkony dlužníka po prohlášení konkursu jsou neplatné. Insolvenční správce musí vyhotovit zprávu o hospodářské situaci dlužníka nejméně 7 dní před termínem konání schůze věřitelů. Nesplatné pohledávky se prohlášením konkursu považují za splatné. Prohlášením konkursu nekončí dlužníkův podnik, insolvenční správce naopak zkoumá možnost pokračování v provozu. Veškerá soudní a rozhodčí řízení související s majetkovou podstatou dlužníka se přerušují prohlášením konkursu. Výjimkou může být trestní řízení, dědické řízení, řízení o pozůstalost nebo řízení ve věcech veřejných rejstříků podle zvláštního právního předpisu.

Majetkovou podstatu lze zpeněžit:

- veřejnou dražbou,
- prodejem movitých věcí a nemovitostí,
- nebo prodejem majetku mimo dražbu.

K uspokojení pohledávek dochází tak, že insolvenční správce předloží insolvenčnímu soudu návrh usnesení, ve kterém je uvedeno, kolik by mělo být vyplaceno na každou pohledávku, která je uvedena na seznamu přihlášených pohledávek. Podle toho vydá IS rozvrhové usnesení, ve kterém budou uvedeny částky pohledávek věřitelů.

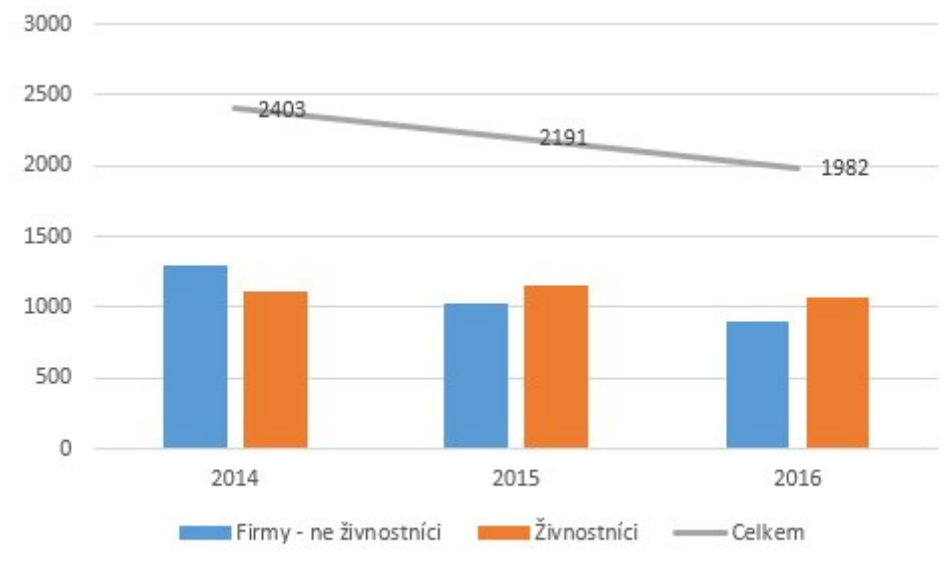
Mezi zvláštní způsob řešení úpadku patří nepatrný konkurs. Jeho podmínky jsou stanoveny v § 314 IZ. Obrat dlužníka nepřesahuje za poslední účetní období před konkursem 2 miliony korun a dlužník nemá přes 50 věřitelů. O nepatrném konkursu se hovoří vždy, když se jedná o fyzickou osobu nepodnikatele. U ostatních PO nebo FO – podnikatelů je nutné posoudit kritéria – výši obratu a počet věřitelů. Nepatrný konkurs je rychlé a praktické řešení oproti klasickému konkursu.¹

---

¹ [22]

Graf 2. 1 Konkursy firem a živnostníků v období 2014 - 2016

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf porovnává hodnoty konkursů firem – živnostníků a právnických osob. Křivka celkového počtu firem v konkursu je lineární klesající, což znamená pozitivní snižující se počty konkursů. Jde pozorovat, že právnické osoby využívaly konkursu více jak živnostníci v předchozích letech. V roce 2015 však nastal zlom a vedoucí postavení od tohoto roku v prohlášených konkurech mají živnostníci. V roce 2016 je celkový počet firem v konkursu 1982 a z toho přes 50 % jsou živnostníci. (Creditreform, 2017)

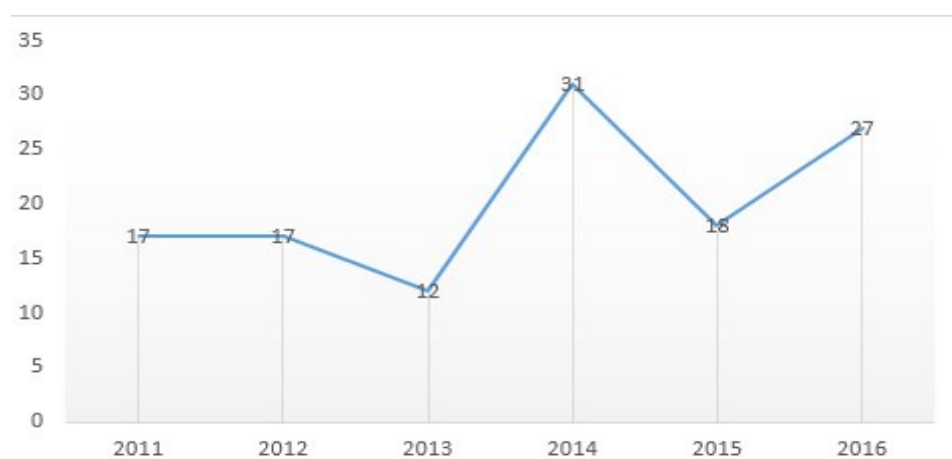
2. 4. 2 Reorganizace

Reorganizací podle § 316 IZ je způsob řešení dlužníkovy úpadku nebo hrozícího úpadku, u kterého pokračuje v podnikatelské činnosti, ovšem pouze v mezích tzv. reorganizačního plánu, který sleduje hlavně ozdravení provozu dlužníkovy podniku a uspořádání vzájemných vztahů mezi dlužníkem a jeho věřiteli. Vzniká pouze u podnikatelů, kteří nejsou v likvidaci nebo nejsou obchodníky s CP nebo osoby, které obchodují s komoditami. Pokud roční čistý obrát dosáhl alespoň padesáti miliónů korun, nebo zaměstnávají nejméně padesát zaměstnanců v pracovním poměru, je reorganizace možná. Může dojít i k situaci, kdy podnikatelé nesplňují ani jednu podmínku, přesto k reorganizaci dojde. Vypovídá o ní § 316 odst. 5, pokud podnikatel předloží předpřipravený reorganizační plán insolvenčnímu soudu, který je přijat nejméně polovinou všech zajištěných věřitelů, je možné použít tento typ „zkrácené“ reorganizace. Vyjednání a chválení reorganizačního plánu

je uskutečněno před podáním insolvenčního návrhu na povolení reorganizace a až potom je soudem rozhodnuto o úpadku a rozhodnutí o povolení reorganizace spolu se schválením reorganizačního plánu.

U standardní reorganizace je první podán insolvenční návrh a návrh na povolení reorganizace. Podat návrh na reorganizaci smí dlužník nebo přihlášený věřitel, pokud jsou uvedeny údaje dlužníka o kapitálové struktuře a majetku osob, které dlužníka ovládají nebo spolu tvoří koncern a pokud jsou nebo budou splněny podmínky pro schválení reorganizačního plánu. Soud schválí reorganizaci a požaduje vypracování reorganizačního plánu. Způsob provedení není přesně stanoven, ovšem IZ udává opatření, podle kterých se řídit. Reorganizační plán povinně obsahuje rozdělení věřitelů do skupin podle toho, jak bude nakládáno s pohledávkami věřitelů, určení způsobu reorganizace, údaj zda se bude pokračovat v podniku dlužníka nebo jeho části a jaké vznikají podmínky, atd. IZ také povoluje více reorganizací současně, pokud jsou splněny podmínky. Reorganizaci provádí insolvenční správce, který byl přidělen insolvenčním soudem a má oprávnění k reorganizaci. Na schůzi věřitelů je předmětem pouze hlasování o sestaveném reorganizačním plánu, po odsouhlasení přechází na schválení insolvenčního soudu. V praxi se tak často s reorganizací nesetkáváme, protože je velice náročná a ne vždy je možné splnit podmínky nebo dostat podnik z úpadku. (Šnobllová, 2016)

Graf 2. 2 Počet povolených reorganizací v období 2011 – 2016

Zdroj: Vlastní zpracování

Počet reorganizací se od konkursu liší, jelikož nejsou tak často využívány. Udrhuje se pravidelně na hranici cca 17 reorganizací ročně. Do roku 2013 se počet reorganizací nerovnal ani 20. Od tohoto roku byla provedena změna v insolvenčním zákoně v podmínkách firem pro reorganizaci. Změna byla provedena u ročního úhrnu čistého obratu z alespoň 100 mil korun

na alespoň 50 000 000 Kč rok před insolvencí a počtu zaměstnanců ze 100 na 50 v pracovním poměru. V roce 2016 bylo odsouhlaseno soudem 27 reorganizací. Mezi nejznámější patří OKD, a. s. nebo VÍTKOVICE ENVI a. s. Šest reorganizací bylo během roku přeměněno v konkurs pro nesplnění podmínek reorganizace. (Creditreform, 2017)

Další zvláštní způsob řešení úpadku mají finanční instituce kvůli svému velkému ekonomickému významu. Patří zde banky, spořitelny a úvěrní družstva, pojišťovny nebo zajišťovny. Řešení úpadku je formou sanace, aby instituce nemusely přerušovat svoji činnost. Neřídí se insolvenčním řízením, ale zvláštními právními předpisy upravujícími činnosti finančních institucí.

Poslední možnou variantou řešení způsobu úpadku je oddlužení. Jelikož je tato práce zaměřena především na oddlužení, budu se touto problematikou zabývat později, a to ve třetí kapitole. Nejdříve je nutné vymezit insolvenční řízení.

2. 5 Insolvenční řízení

Insolvenční řízení je zvláštní soudní řízení, které projednává úpadek dlužníka a jeho řešení. Je upraveno insolvenčním zákonem. Zahrnuje prvky nalézacího i vykonávacího řízení. Cílem je dosažení majetkového uspořádání mezi dlužníkem a neuspokojenými věřiteli, pomocí sanačního řešení nebo likvidačního řešení. Uplatňují se rovné podmínky pro věřitele, i když existují určité výjimky.

2. 5. 1 Zásady insolvenčního řízení

Zásady insolvenčního zákona jsou v § 5 zákona č. 182/2006 Sb.:

- žádný z účastníků nesmí být nespravedlivě poškozen nebo zvýhodněn, i když by touto cestou bylo dosaženo rychlejšího, hospodárnějšího uspokojení věřitelů,
- věřitelé mají rovné možnosti v insolvenční řízení,
- práva věřitele vzniklá v dobré víře před zahájením insolvence nelze omezit rozhodnutím IS ani postupem insolvenčního správce,
- věřitelé se musí zdržet jednání, které vede k uspokojení jejich pohledávek mimo insolvenční řízení.

2. 5. 2 Druhy subjektů insolvenčního řízení

V § 9 insolvenčního zákona jsou uvedeny procesní subjekty insolvenčního řízení. Patří zde insolvenční soud, dlužník, věřitelé uplatňující svá práva vůči dlužníkovi, insolvenční správce, státní zastupitelství a likvidátor dlužníka.

Insolvenční soud

Insolvenční soud je soud, před kterým probíhá insolvenční řízení. Vydává rozhodnutí, které vznikne ze zákona o insolvenci. Také vykonává dohled nad postupy a činností ostatních subjektů. Může požadovat mimo jiné od insolvenčního správce zprávy o jeho zvoleném postupu při insolvenčním řízení, může nahlížet do jeho účtů a smí dávat správci pokyny k vyžádání dalších dokumentů k řešení otázek. V I. stupni se vždy jedná o krajský soud. Pokud je dlužníkem FO – nepodnikatel, je určen krajský soud podle dlužníkova trvalého bydliště, u FO – podnikatele je místně příslušný krajský soud, v jehož obvodu má dlužník místo podnikání. U PO je rozhodující sídlo právnické osoby.

Dlužník

Může se jednat o fyzickou nebo právnickou osobu, které vznikl závazek vůči věřiteli. O dlužníka se jedná vždy, když vznikne povinnost uhradit závazek bez závislosti na dobu splatnosti. Pokud je dluh neuhrazen po době splatnosti, stane se z dlužníka neplatič.

Věřitelé

Věřitelé uplatňující své právo vůči dlužníkovi, jsou hlavními subjekty v insolvenčním řízení. Pokud je více jak 50 věřitelů, vzniká věřitelský výbor, který může mít 3 – 7 členů + náhradníky. Úkolem je chránit společný zájem všech věřitelů. Spolupracuje s insolvenčním správcem a kontroluje jeho počínání. Někteří věřitelé mají zvýhodněné postavení, jelikož uplatňují vůči dlužníku přednostní pohledávky, které se uplatňují u insolvenčního správce určeného soudem. Příkladem jsou mzdy zaměstnanců. Ostatní pohledávky se uplatňují přihláškou. Jedná se o pohledávky zajištěných věřitelů – zaplacení pohledávky z výtěžku zpeněžení zástavy nebo poměrně u oddlužení určené splátkovým kalendářem, v konkursu na základě rozvrhového usnesení a u reorganizace podle reorganizačního plánu.

Insolvenční správce

Tento pojem vznikl s novým zákonem o insolvenci a dále je upraven především v zákoně č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích. Jedná se o procesní subjekt, který je součástí insolvenčního řízení, jehož cílem je řešení úpadku nebo hrozícího úpadku, aby došlo k uspořádání majetkových vztahů. Disponuje právem mu uloženým zákonem a insolvenčním soudem. Jedná vlastním jménem na účet dlužníka. Dále má za úkol provoz podniku, pokud je během řízení v provozu.

Insolvenčním správcem se může stát:

- fyzická osoba,
- veřejná obchodní společnost,
- zahraniční obchodní společnost nebo,
- zahraniční obchodní sdružení.

Povolení o činnosti insolvenčního správce vydává Ministerstvo spravedlnosti ČR. Seznam insolvenčních správců je veden v insolvenčním rejstříku. Ke každému insolvenčnímu řízení je přiřazen insolvenční správce předsedou insolvenčního soudu. Na první schůzi věřitelů konané po přezkumném jednání je možnost odvolat insolvenčního správce a určit nového. Povinností správce je řídit se insolvenčním zákonem, při výkonu své funkce odpovídá dlužníkovi, věřitelům a dalším osobám za škodu, která může nastat v důsledku porušení jeho povinností.

Fyzické osobě je podle zákona č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích uděleno povolení k vykonání činnosti správce pokud:

- má plnou způsobilost k právním úkonům,
- má vysokoškolské vzdělání magisterský obor právního nebo ekonomického směru,
- složil „zvláštní zkoušky insolvenčního správce“,
- je bezúhonný,
- uhradil správní poplatek ministerstvu ve výši 5 000 Kč,
- uzavřel smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem funkce insolvenčního správce.

Také je s touto problematikou vázán pojem předběžný správce. Je to osoba, která jedná ještě před rozhodnutím soudu o úpadku dlužníka. Až po vydání rozhodnutí o úpadku se osoba stává plnohodnotným insolvenčním správcem.

Oddělený insolvenční správce je soudem určen pouze pro určité výkony, u kterých je vyloučen daný insolvenční správce z důvodu zvláštního poměru k některému z dlužníkůvých věřitelů nebo k zástupci dlužníkůvých věřitelů.

Zvláštní insolvenční správce je potřeba k úkonům, které potřebují odbornou specializaci. Jedná se o podniky s ročním obratem nad 100 mil. Kč, banky a finanční instituce.

Hostující insolvenční správce se může stát předběžným i odděleným insolvenčním správcem. Jedná se o příslušníka členského státu EU nebo jiných států, se kterými je uzavřena dohoda a má v úmyslu dočasně nebo příležitostně vykonat funkci insolvenčního správce na našem území.

Tab. 2. 1 Odměna insolvenčního správce při zpeněžení majetku

0 – 1 000 000 Kč	9 %
1 000 000 – 10 000 000 Kč	90 000 Kč + 4 % z částky přesahující 1 mil. Kč
10 000 000 – 50 000 000 Kč	450 000 Kč + 3 % přesahující z částky 10 mil. Kč
50 000 000 – 500 000 000 Kč	1 650 000 Kč + 2 % přesahující z částky 50 mil. Kč
500 000 000 Kč – a víc	10 650 000 Kč + 1 % přesahující z částky 500 mil. Kč

Zdroj: Insolvenční zákon (vlastní zpracování)

2. 5. 3 Průběh insolvenčního řízení

Insolvenční právo se může zdát nepřehledné jak pro právníky tak hlavně pro neprávníky. Mnohokrát je potřeba rychle jednat kvůli krátkým termínům řízení. Proto je shrnuto několik fází insolvenčního řízení, které se musejí dodržet. Průběh konkrétních řízení se však nemusí přesně podobat těmto fázím, záleží na okolnostech daného případu.

Fáze insolvenčního řízení:

- zahájení insolvenčního řízení podáním insolvenčního návrhu,
- rozhodnutí o úpadku dlužníka soudem,
- nárok na podání přihlášek,
- podání návrhu na řešení úpadku,

- rozhodnutí o způsobu řešení úpadku dlužníka,
- realizace zvoleného způsobu řešení úpadku dlužníka,
- schůze věřitelů, přezkumné jednání,
- skončení insolvenčního řízení.

Insolvenční řízení je zahájeno kde dni doručení insolvenčního návrhu příslušnému soudu. Návrh může podat sám dlužník nebo věřitel. Začátek insolvenčního řízení oznámí insolvenční soud vyhláškou, která je zveřejněna nejpozději do dvou hodin, co obdrží insolvenční návrh. Po zahájení insolvenčního řízení je dlužník povinen nakládat s majetkem a majetkovou podstatou tak, aby nedošlo k zásadní změně ve skladbě nebo k velkému zmenšení. Dlužník tedy může nadále užívat a hospodařit po zahájení řízení se svým majetkem, nesmí však majetek prodat, pronajmout třetí osobě, směnit nebo darovat. U úpadku dlužníka řešeného reorganizací se předpokládá provoz podniku a jeho ozdravení. (Maršíková, 2009)

Dlužník má možnost vyřešit závazky s věřiteli ještě před insolvenčním řízením, a to formou moratoria. IZ pojednává o moratoriu v hlavě IV. díle 4 § 115 - § 127. Dlužník podnikatel podá návrh na moratorium insolvenčnímu soudu do 7 dnů od podání insolvenčního návrhu. Pokud návrh podal věřitel, smí tak dlužník učinit do 15 dnů. Nárok na moratorium nemá právnická osoba v likvidaci. Insolvenční soud vyhlásí moratorium v insolvenčním rejstříku, pokud jsou splněny podmínky nebo nebylo-li vydáno rozhodnutí o insolvenčním návrhu. V této fázi není možné vydat rozhodnutí o úpadku. Všichni věřitelé mají možnost přihlásit své pohledávky vůči dlužníkovi, účinky však nastanou až po ukončení moratoria. Může trvat až 3 měsíce a zaniká uplynutím doby nebo tak rozhodne z důvodů v § 124 odst. 2 insolvenční soud.

Na základě insolvenčního návrhu podaného věřitelem pošle IS dlužníkovi dopis, ve kterém je tento insolvenční návrh a další procesní povinnosti a poučení, aby se do 8 – 15 dní (záleží na soudci) vyjádřil k tomuto návrhu. Dlužník má možnost vznést námitky proti věřitelovu tvrzení uvedeném v insolvenčním návrhu. Pokud nemá námitky a hrozí mu úpadek, který chce řešit oddlužením, vzniká nová, tentokrát již zákonná lhůta 30 dní, pro podání návrhu na povolení oddlužením. IS připojí k návrhu také výzvu k předložení seznamu majetku, závazků a zaměstnanců. Pokud insolvenční návrh obsahuje chyby, IS návrh odmítne nebo dokonce zastaví. Pokud je vše v pořádku, soud vyhoví a rozhodne o úpadku dlužníka. Spolu s tímto usnesením je možné vydat i rozhodnutí o způsobu řešení úpadku. Pokud shledá IS návrh nedůvodným, zamítne jej a dlužník má možnost od neúspěšného navrhovatele

požadovat náhradu nákladů řízení. Informace o průběhu insolvenčního řízení je možné sledovat v insolvenčním rejstříku prostřednictvím internetových stránek <http://isir.justice.cz> nebo je možnost nahlédnout do spisu u příslušného insolvenčního soudu.

Po rozhodnutí o úpadku nastává nárok na podání přihlášek k pohledávkám. Věřitelé mají možnost minimálně do 30 dní (přesně určí soud podle závažnosti případu) podat výzvu k uplatnění svých pohledávek, pokud se jedná o oddlužení. U ostatních forem úpadku může být lhůta stanovena až na 2 měsíce (opět záleží na insolvenčním soudu).

Schůze věřitelů se koná do 2 měsíců od rozhodnutí o úpadku. Svolává ji a řídí insolvenční soud a je upravena v § 46 - § 55 IZ. Pokud IS stanoví lhůtu pro podání přihlášek na 30 dní, je ekonomické spojit se schůzí i přezkumné jednání. Předmětem schůze je volba věřitelského výboru, usnesení věřitelů nebo odvolání insolvenčního správce, pokud se jedná o první schůzi věřitelů. Insolvenční správce a prozatímní věřitelský výbor, pokud byl již stanoven, zde předloží zprávu o dosavadní činnosti. Pokud je řešení úpadku konkurs nebo reorganizace, je možné na schůzi věřitelů přijmout i rozhodnutí o způsobu řešení úpadku. (Maršíková, 2015)

2. 6 Insolvenční rejstřík

Je informační systém veřejné správy, který je veřejně přístupný a je spravován Ministerstvem spravedlnosti ČR. Obsahuje seznamy všech insolvenčních správců, dlužníků a insolvenčních spisů v digitálním podání. Je hlavním a nejrychlejším prostředkem k doručování písemností. Jsou zde zaznamenány veškeré údaje o každém rozhodnutí insolvenčního soudu, která byla vydána v rámci insolvenčního řízení. Prostřednictvím IR se doručují písemnosti v insolvenčním řízení. Druhou možností zjištění vydání písemností je nahlédnutí na úřední desku soudu, kde je písemnost také vyvěšena. Soud může vydat i zvláštní formu doručení, která je v § 71, 75 odst. 2 IZ. Po ukončení insolvenčního řízení podle § 425 IZ jsou údaje v insolvenčním rejstříku vedeny po dobu 5 let po vydání soudního rozhodnutí o skončení řízení. Po této době je dlužník ze seznamu vyškrtnut a není volně přístupné dohledat o něm údaje. Pokud bylo insolvenční řízení odmítnuto z důvodů chyb, zjevné bezdůvodnosti nebo zamítnuto, může dlužník zažádat o výmaz z rejstříku po uplynutí 3 měsíců po tomto rozhodnutí soudu.

2. 7 Novela insolvenčního zákona

Podle Ministerstva spravedlnosti ČR je potřeba pozměnit některé části insolvenčního zákona, aby docházelo v budoucnu ke zlepšení možností v oblasti oddlužení a nedocházelo k podvodným akcím ze strany oddlužovacích agentur. Novela usiluje o posílení dohledu Ministerstva spravedlnosti nad insolvenčními správci a snaží se o vyloučení šikanózních insolvenčních návrhů. Dne 19. 01. 2017 schválil Senát první novelu insolvenčního zákona, která je zaměřena především na zprůhlednění samotného insolvenčního řízení. Druhou novelu zaměřenou na oddlužení dokončují a bude se nejprve projednávat ve sněmovně. (Kramer, 2017)

Po účinnosti zákona již nebude moc dlužník podat návrh na oddlužení sám. Návrh bude uznaný, pokud jej sepiše advokát, notář, insolvenční správce nebo tzv. akreditovaná osoba na předepsaném formuláři. Zastupovat dlužníka při podání návrhu nemusí, pokud má dlužník právnické nebo ekonomické vzdělání v magisterském studijním programu. Osoba, která sepiše návrh na povolení oddlužení, má nárok na odměnu do výše nepřesahující 4 000 Kč (6 000 Kč u oddlužení manželů).

Pro snížení podvodných akcí ze strany oddlužovacích agentur zavádí novela institut akreditované osoby – poskytující služby v oblasti oddlužení. O udělení akreditace rozhoduje ministerstvo spravedlnosti na základě splnění podmínek. Akreditovaná osoba musí být PO, prokázat se svou bezúhonností a odbornou způsobilostí, kterou získala magisterským vzděláním v oboru práva či ekonomie na vysoké škole v ČR či uznané zahraniční vysoké škole. Pod dohledem MS jsou povinny postupovat svědomitě a s odbornou péčí. Při nesplnění povinností jím dané lze uložit pokutu až do výše 200 000 Kč nebo zakázat provozování činnosti.

Za předpokladu, že byl návrh na povolení oddlužení odmítnut či zamítnut, soudy nařizovaly u těchto dlužníků řešit úpadek konkursem. Nyní jsou omezeny v tomto nařizování a mohou nařídít konkurs pouze za situace, že dlužník disponuje nějakým majetkem k uspokojení věřitelů. Místo konkursu se insolvenční řízení bude zastavovat a seznam přihlášených pohledávek se bude řídit exekucním titulem.

Aby došlo k zamezení šikanózních insolvenčních návrhů, stanoví novela věřitelům, kteří podají návrh, zálohu na náklady insolvenčního řízení. Záloha u PO – podnikatelů činí 50 000 Kč a pro PO – nepodnikatele nebo FO je stanovena na 10 000 Kč. Osvobozeni jsou ti, kteří mají pohledávky z neuhrazených mezd a spotřebitelé. Nově byl zaveden institut předběžného posouzení insolvenčním návrhů. Soud bude moci rozhodnout o nezveřejnění

věřitelského insolvenčního návrhu, pokud bude mít pochybnosti o tomto návrhu. Cílem této změny je ochrana hospodářské soutěže před nekalými obchodními praktikami konkurentů, kteří se snaží poškodit jméno společnosti a snížit jejich důvěryhodnost u spotřebitelů a obchodních partnerů. Odmítne-li soud insolvenční návrh pro jeho zjevnou bezdůvodnost, může uložit insolvenčnímu navrhovateli pokutu nově až do výše 500 000 Kč. Po uplynutí 6 měsíců může navrhovatel znovu podat návrh na insolvenční návrh.

V oblasti insolvenčního správce dochází také k řadě změn. Předseda insolvenčního soudu určí správce pro obvod krajského soudu, který je insolvenčním soudem dlužníka. Pro odvolání insolvenčního správce v oddlužení musí hlasovat nadpoloviční většina věřitelů a také jejich pohledávky činí nadpoloviční většinu přihlášených pohledávek. Zvyšuje se i odměna správce v případě oddlužení z počtu přezkoumaných přihlášek za pohledávku 25 %. V případě fyzické osoby podnikatele, který žádá o oddlužení, se nyní předpokládá souhlas věřitele. Není tedy nutné, aby povolil podnikateli oddlužení. Případný nesouhlas může věřitel vznést a odůvodnit při podání přihlášky. Místní příslušnost PO nepodnikatelů se při změně sídla změni až po 6 měsících, u PO a FO podnikatelů po 3 měsících. Dlužníci dříve mohli změnit sídlo podnikání nebo středisko zájmů do jiné země, kde měli v rámci oddlužení výhodnější podmínky a věřitelé nevěděli, jak podat v jiné zemi přihlášku pohledávky. (Kučera, 2016), (Krhut, 2016)

V letošním roce by měla vstoupit v platnost také druhá novela, tzv. oddlužovací, s pravděpodobnou účinností od 01. 01. 2018. Do procesu oddlužení by mohli vstoupit lidé bez ohledu na výši dluhu. Oddlužení by pak trvalo v závislosti na výši splacených pohledávek. Podle stávající úpravy mnoho dlužníků nemá finanční prostředky na splacení dluhů v rámci splátkového kalendáře. Ministerstvo spravedlnosti se inspirovalo zahraničím, kde platí mírnější podmínky pro oddlužení. V procesu rychlého oddlužení by nově dlužník mohl splatit 50 % svých dluhů během 3 let a zbytek by mu byl odpuštěn. Druhý způsob by zůstal stejný, během 5 let splatit 30 % závazků, a poslední lhůta pro oddlužení by byla stanovena na 7 let a nebude zde nutnost % splacení závazků. Česká asociace věřitelů vznáší velký nesouhlas s touto novinkou. Již dřívější podmínky se zdály pro věřitele nespravedlivé a nynější situace napomáhá dlužníkům k nesplacení jejich dluhů mnohem více.

Všechny majetek dlužníka nad 100 000,- bude rozprodán a zůstane mu jen nezabavitelné minimum, do kterého mj. patří běžné vybavení domácnosti či obydlí. Po prodeji bude zbylou část dluhů platit z příjmů. Zpřísní se také pravidla pro poskytování spotřebitelských úvěrů. Nový zákon by měl očistit trh od nepoctivých poskytovatelů půjček. Nebankovní instituce budou muset požádat ČNB o povolení činnosti poskytování půjček. Ta

rozhodne na základě splnění požadavků, které budou stanoveny ČNB a budou monitorovány pro jejich poctivost. Zprostředkovatelé úvěru budou muset projít akreditovanými zkouškami u ČNB. Nově tedy nebude moc poskytovat úvěr téměř kdokoli, jak tomu bylo doposud. Novela se bude týkat především půjček, které nejčastěji vedou dlužníka do procesu oddlužení, protože neustojí tíhu zvyšujících se dluhů. Patří zde úvěry na bydlení, hypotéky, úvěry ze stavebního spoření, překlenovací úvěry, leasing, kreditní karty atd. Poskytovatel půjček bude muset detailně prověřit každého uchazeče o úvěr a zjistit, zda bude mít dostatečné finanční prostředky po dobu splácení úvěru. Pokud si již klient v minulosti půjčil, posoudí jeho splácení všech předešlých úvěrů. Před podepsáním smlouvy bude mít uchazeč také možnost 14 dní na rozmyšlení a po tuto dobu nesmí instituce tlačit na klienta a měnit podmínky smlouvy, které byly sděleny na schůzce o poskytnutí úvěru. V případě zásadních životních situací budou mít možnost klienti zdarma splatit úvěr a smluvní pokuty a úroky z prodlení budou limitovány. Dokumenty pro poskytování úvěru budou mít přesnou strukturu, takže bude mít žadatel o úvěr lepší přehled. Zásadní pro poskytovatele úvěru bude vyčíslení celkové nákladovosti úvěru (kolik peněz klient za úvěr zaplatí), kterou bude muset uvést ve smlouvě. (Česká tisková kancelář, 2016), (Sovová, 2015)

3 Oddlužení jako jeden ze způsobů řešení úpadku

Oddlužení je jeden ze způsobů řešení úpadku nebo hrozícího úpadku v § 389 IZ pokud se jedná o právnickou osobu nepodnikatele a fyzickou osobu, která nemá dluhy z podnikání. Této formy tedy využívají nejčastěji spotřebitelé, ale od roku 2014 je možné, aby návrh na povolení oddlužením podala fyzická osoba – podnikatel, i když má dluhy z podnikání, které zůstaly neuspokojeny po konkursu. Musí jen doložit souhlas věřitele, u kterého má dluh, že souhlasí s touto formou úpadku nebo může tuto formu využít, pokud se jedná o pohledávku zajištěného věřitele a poslední možností je pohledávka, která zůstala neuspokojena po konkursu.

Cílem oddlužení je osvobodit dlužníka od dluhů a začít znovu s tzv. čistým štítem. Často je používán i jako pojem osobní bankrot. Dlužník by si měl v první řadě uvědomit, proč jeho dluhy vznikly a zda je schopný je postupně snižovat. Připravit se na to, že pokud chce žít život bez dluhů, nejprve je nutné snížit jeho životní úroveň a velkou část příjmů použít na splacení dluhů. Výhodou je, že pokud dlužník splatí určitou část svých dluhů, může být osvobozen od zbývajících částí svého závazku. V době oddlužení jsou také pozastavena exekuční řízení. I když se zdá, že to je výhodné pouze pro dlužníka, i věřitel často souhlasí s touto formou oddlužení, jelikož je zde aspoň nějaká šance, že část peněz ze svých pohledávek získá zpět. Navíc mnohokrát by chtěl dlužník svůj dluh splácet bez insolvenčního řízení, ale díky velkým sankcím při pozdější splátce nebo jiné doložce ve smlouvě věřitel zvyšuje dlužníkův dluh, který je už pro něj nemožné splatit. Tímto krokem alespoň soud kontroluje, zda vše probíhá tak jak má a bez dalšího navýšení dluhu. (Greiner, 2010)

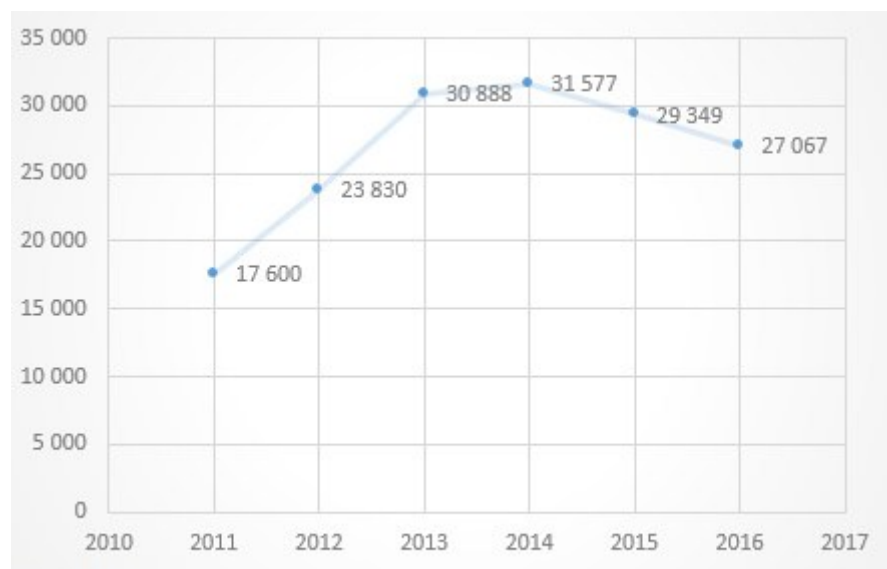
Oddlužení probíhá buď formou zpeněžení majetkové podstaty dlužníka, nebo splátkovým kalendářem. Pokud se dlužník rozhodne využít formu úpadku oddlužením, musí zvážit, zda disponuje majetkem, který má hodnotu minimálně 30 % z celkových závazků. U zpeněžení majetku je rozdělen výtěžek mezi přihlášené věřitele. Věřitelům je maximálně vyplaceno 100 % nesmí být vyplaceno více než je hodnota pohledávky. Pokud nemá takový majetek, nabízí se druhá forma oddlužení. Dlužník musí prokázat, že v následujících 5 letech je schopný z pravidelného příjmu uhradit alespoň 30 % z celkových nezajištěných pohledávek formou splátek.

Neposlední a důležitý předpoklad pro oddlužení patří poctivý záměr dlužníka. Pokud dlužník v době úpadku převede svůj majetek na třetí osobu a poté podá návrh na povolení oddlužení formou splátkového kalendáře, který nestačí na pokrytí 30 % pohledávek nebo byl v posledních 5 letech odsouzen za majetkovou trestnou nebo hospodářskou činnost nebo u něj

probíhalo insolvenční nebo konkursní řízení, v němž se řešil jeho úpadek, je z velkou pravděpodobností soudem nepovolen úpadek oddlužením. Soud může kdykoli po schválení oddlužení změnit své rozhodnutí, pokud vyjde najevo dlužníkům nepoctivý záměr. Dle usnesení nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 29 NSČR 12/2013, ze dne 20. 02. 2013, Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek č. 77/2013 je možné u dlužníka, který nezvládl insolvenční režim v rámci splátkového kalendáře, protože z různých důvodů nebyl schopen plnit podstatné povinnosti podle schváleného postupu oddlužení a došlo ze strany soudu ke zrušení, po skončení insolvenčního řízení se znovu pokusit o oddlužení na základě nově podaného insolvenčního návrhu. (Maršíková, 2015)

Vzhledem ke snižující se ekonomické krizi, hospodářskému růstu a zvyšování zaměstnanosti se v posledních dvou letech snižuje počet oddlužení. V porovnání mezi roky 2015 a 2016 se počet žádostí o oddlužení snížil o 7 %. V roce 2016 požádalo o oddlužení 27 067 spotřebitelů a z toho bylo přes 80 % žádostí povoleno. Využívanější forma oddlužení je pomocí splátkového kalendáře. Zpeněžení majetkové podstaty využilo v roce 2016 pouze 528 dlužníků. Již řadu let se do dluhů dostávají nejčastěji spotřebitelé ve věkové skupině 31 – 40 let a 41 – 50 let. Ze všech věkových skupin zabírají více jak polovinu. (Creditreform, 2017)

Graf 3. 1 Insolvenční návrhy FO - spotřebitelů v období 2011 - 2016

Zdroj: Vlastní zpracování

3. 1 Návrh na povolení oddlužení

Návrh na povolení oddlužení je oprávněn podat pouze dlužník, spolu s insolvenčním návrhem. Věřitel také může podat insolvenční návrh na dlužníka, ale nemá nárok zvolit formu úpadku oddlužení. Poté co věřitel podá návrh, je doručen dlužníkovi v předepsané podobě a ten má 30 dní na vyjádření k podanému návrhu. Pokud se nevyjádří nebo vyjádří po termínu, nezbyvá soudu řešit úpadek jinak než konkursem. Podle § 394a IZ mohou od 01. 01. 2014 manželé podat jeden společný návrh na řešení jejich úpadku oddlužením. Předepsaný formulář a návod k jeho vyplnění je možné naleznout na internetových stránkách Ministerstva spravedlnosti ČR. Pokud podává návrh dlužník, často si ani neuvědomuje, že na jednom formuláři vyplňuje dva formuláře. Podle § 97 IZ musí být dlužníkův podpis úředně ověřen, jinak soud k žádosti nepřihlíží.

Náležitosti návrhu na povolení oddlužení podle § 391 IZ musí kromě obecných náležitostí obsahovat:

- označení dlužníka a dalších osob oprávněných za něj jednat,
- údaje o očekávaných příjmech dlužníka v následujících 5 letech,
- údaje dlužníka o příjmech za uplynulé 3 roky,
- návrh způsobu oddlužení nebo sdělení, že dlužník takový návrh nevznáší.

Není-li dlužník schopný platit zákonem stanovené měsíční splátky, může požádat soud v návrhu o snížení měsíčních splátek z obhájitelných důvodů, pokud zvolil formu oddlužení splátkovým kalendářem.

Mezi přílohy nezbytné k návrhu na povolení oddlužení mj. patří:

- seznam majetku, ve kterém je jednotlivě označen všechn majetek dlužníka, který slouží k uspokojení věřitelů,
- seznam závazků, ve kterém jsou jednotlivě označeny všechny dlužníkovi závazky vůči věřitelům, kteří mají právo na uspokojení ze zajištění a veškeré jeho ostatní závazky,
- listiny dokládající příjmy dlužníka za poslední 3 roky (kopie daňových přiznání, výpisy z bankovních účtů),
- výpis z rejstříků trestů ne více jak 3 měsíce starý,
- seznam zaměstnanců pokud je dlužník zaměstnavatel,
- kopie oddacího listu a písemné prohlášení manželů, je-li podáván společný návrh manželů na oddlužení,

- ostatní listiny prokazující skutečnosti jím tvrzené.

Věřitel může povolit dlužníkovi, aby splatil méně než zákonem stanovené splacení 30 % z pohledávky. Je k tomu však písemný souhlas nezajištěného věřitele, se kterým se dohodl a musí být uvedeno, jaká bude nejnižší hodnota plnění, na kterém se společně domluvili. Podpis věřitele musí být úředně ověřen. Existují-li osoby, které jsou ochotny za účelem splnění oddlužení platit pravidelné peněžní dávky jako dar, je potřeba připojit také písemnou darovací smlouvu nebo smlouvu o důchodu s úředně ověřenými podpisy k návrhu na povolení oddlužení. (Maršíková, 2015)

3. 1. 1 Vady, zpětvzetí nebo zamítnutí návrhu na oddlužení

Nesplní-li dlužník všechny předepsané náležitosti nebo přílohy a návrh obsahuje vady, insolvenční soud vyzve dlužníka, aby učinil opravy, odstranil vady nebo doplnil ve lhůtě maximálně 7 dnů. Dále může dlužník vzít zpět svůj návrh, dokud insolvenční soud nerozhodl o schválení oddlužení. Po zpětvzetí návrhu na povolení oddlužení není možné jej znovu podat. Sleduje-li dlužníkův nepoctivý záměr nebo má-li být hodnota splacených pohledávek nižší než 30 % (věřitel nesouhlasil s nižší hodnotou), insolvenční soud zamítne návrh na povolení oddlužení. Insolvenční soud také sleduje výsledky řízení a plní-li dlužník lehkomyšlně či nedbale své povinnosti, jeho řízení taktéž zamítne.

Z § 108 IZ vyplývá, že soud může udělit insolvenčnímu navrhovateli zaplacení zálohy až do výše 50 000 Kč. Není-li záloha soudu zaplacena, může insolvenční řízení zastavit. Pokud dlužník podal návrh na insolvenční řízení a zároveň návrh na povolení oddlužení správně a splňuje-li podmínky oddlužení, soud nevydává povinnost zaplacení zálohy.

3. 2 Povolení oddlužení

Nejsou-li v návrhu na povolení oddlužení chyby a vyhovuje-li podmínkám podle IZ, soud rozhodne o povolení oddlužení. Pokud je podán návrh na povolení oddlužení již s insolvenčním návrhem, soud spojí rozhodnutí o úpadku a způsobu řešení úpadku oddlužením. V rozhodnutí je uveden soudem určený insolvenční správce, který má za úkol zjistit rozsah majetkové podstaty a provést soupis majetku na základě pravdivých údajů dlužníka. Věřitelům je stanovena 30 denní lhůta k podání přihlášek svých pohledávek. Insolvenční správce tyto přihlášky přijme, zkoumá jejich obsah a připravuje podklady pro přezkumné jednání. Dlužník má možnost vyjádřit se k pohledávkám v seznamu vytvořeném insolvenčním správcem nebo u přezkumného jednání.

3. 2. 1 Přezkumné jednání a schůze věřitelů

V rozhodnutí o úpadku soud stanoví místo a termín přezkumného jednání a schůzi věřitelů. Přezkumné jednání se musí konat do 30 dnů od uplynutí podaných přihlášek a schůze věřitelů se musí konat do 3 měsíců od rozhodnutí o úpadku. Nejčastěji jsou tato jednání spojena ve stejný den, aby mohla schůze věřitelů navázat na přezkumné jednání.

Na přezkumném jednání jsou správcem přezkoumávány všechny přihlášené pohledávky. Jak již bylo uvedeno, dlužník se může k pravosti přihlášených pohledávek vyjádřit před přezkumným jednáním do seznamu přijatých pohledávek insolvenčního správce. Svůj názor však může do přezkumného jednání změnit. Pokud je popírána pravost pohledávky, znamená to, že pohledávka buď vůbec nevznikla, nebo zanikla nebo byla promlčena. Je-li popírána její výše, pak dlužník tvrdí, že pohledávka existuje ale v jiné výši, kterou musí uvést. Dlužník může popírat také pořadí pohledávky, např. že pohledávka je nezajištěná. Dlužník se nemusí dostavit k přezkumnému jednání. V úpadku řešeném oddlužením však přezkumné jednání plynule naváže na schůzi věřitelů, která je už pro dlužníka povinná. Pokud se dlužník nedostaví ani na schůzi věřitelů a nedoručí soudu omluvu, proč se nemohl zúčastnit, soud toto chování může brát jako nepoctivý záměr a oddlužení nemusí být soudem schváleno.

Po přezkumném jednání se koná schůze věřitelů, na které se volí věřitelský orgán. Insolvenční správce podává zprávu o své dosavadní činnosti a věřitelé mají možnost využít svého práva nahradit insolvenčního správce. Dlužník uvádí v návrhu formu svého oddlužení, je však na věřitelích, zda se tím budou řídit. Odsouhlasí formu oddlužení, pokud hlasovala pro zpeněžení majetkové podstaty, nebo pomocí plnění splátkového kalendáře nadpoloviční většina věřitelů podle výše jejich pohledávek. Podle § 402 IZ zajištění věřitelé nehlasují, jelikož jsou uspokojeni zpeněžením majetkové podstaty. Hlasovací právo nemají také osoby blízké a osoby tvořící koncern s dlužníkem. Hlasují jen nezajištění věřitelé, kteří přihlásili pohledávku včas. Po odsouhlasení zvoleného způsobu věřiteli soud již neprozkoumává pro koho je varianta výhodnější a rozhodnutí platí. Pouze za situace, když se na schůzi věřitelů nikdo nedostaví a věřitelé nehlasují ani mimo ni pomocí hlasovacího lístku, insolvenční soud rozhodne o formě oddlužení. (Chalupecká et al., 2012)

3. 3 Možnosti řešení oddlužení

Věřitelé nebo insolvenční soud určí jednu formu pro oddlužení dlužníka, jak již bylo zmíněno. Jelikož zákon nikde nespecifikuje použít pouze jednu z forem oddlužení je možné

tyto možnosti kombinovat. Nejčastěji se tak stane v případě, když dlužníkův zabavitelný příjem nestačí pro oddlužení splátkovým kalendářem a dlužník nabídne pro účely oddlužení i část svého majetku.

3. 3. 1 Splátkový kalendář

Pokud je věřiteli nebo insolvenčním soudem zvolena forma oddlužení splátkovým kalendářem, musí dlužník po dobu 5 let splácet svým nezajištěným věřitelům ze svých měsíčních příjmů prostřednictvím insolvenčního správce stanovenou částku. Tato částka je rozvržena mezi všechny nezajištěné věřitele prostřednictvím insolvenčního správce podle poměru jejich pohledávek. Způsob poměru je určen v rozhodnutí insolvenčního soudu o schválení oddlužení.

Insolvenční soud určí termín první splátky, aby byla uhrazena do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, kde nabylo rozhodnutí právní moci. Označí příjmy, ze kterých by měla být uhrazena první splátka a nařídí plátcí mzdy dlužníka, aby mu prováděl měsíčně srážky ze mzdy (tzv. zabavitelné minimum) a ty mu nevyplácel. Dlužník se tedy přímo neúčastní plnění splátkového kalendáře. Plátce mzdy vypočítá ze mzdy zabavitelnou částku, kterou pošle insolvenčnímu správci dlužníka a ten z ní provede úhradu věřitelům. Dlužník obdrží pouze nezabavitelnou část mzdy, kterou smí použít pro svoji potřebu. Jsou-li věřitelé, kteří souhlasili s nižší hodnotou plnění než je 30 % z pohledávek, soud je označí v rozhodnutí, jímž se schvaluje oddlužení splátkovým kalendářem a musí se zde uvést nejnižší hodnota, na které se tito věřitelé s dlužníkem domluvili.

Mezi nejčastější zdroje pro plnění splátkovým kalendářem patří:

- mzda nebo její náhrada,
- invalidní či starobní důchod,
- nemocenská, peněžitá pomoc v mateřství,
- podpora v nezaměstnanosti.

Kromě těchto příjmů musí dlužník zahrnout v rámci splátkového kalendáře také tzv. mimořádné příjmy, pokud je získá. Do těchto mimořádných příjmů lze zahrnout:

- odměna za příležitostnou brigádu,
- některé typy pojistného plnění,
- daňový bonus,
- odstupné,
- dar, dědictví,

- atd.

Peněžité dávky sociální péče, dávky v hmotné nouzi, dávky státní sociální podpory, příspěvek na bydlení nebo porodné se do splátek pro oddlužení nepočítají. (Maršíková, 2015)

Po dobu trvání splátkového kalendáře vyplývají dlužníkovi z § 412 IZ další povinnosti:

- musí vykonávat přiměřenou výdělečnou činnost a stane-li se nezaměstnaným, musí usilovat o nalezení nové práce i v případě, že tato práce bude podřadnější,
- nesmí zatajit příjem získaný dědictvím nebo darem, mimořádné příjmy musí použít na mimořádné splátky nad rámec splátkového kalendáře,
- oznámit každou změnu svého bydliště a zaměstnání insolvenčnímu soudu bez zbytečného odkladu,
- každých 6 měsíců (vždy k 15. březnu a 15. září) musí předložit přehled svých příjmů insolvenčnímu soudu, správci a věřitelskému výboru,
- musí uvádět všechny příjmy a na žádost IS, insolvenčního správce nebo věřitelského výboru musí předložit daňová přiznání za období schválení oddlužení,
- nesmí poskytovat zvláštní výhody některým věřitelům,
- a nepřijímat nové závazky, které není schopen v době jejich splatnosti splatit.

Nastane-li situace, kdy dlužník nebude moc splácet či získat nové zaměstnání, je soud nucen zrušit oddlužení a dlužník přejde do konkursu, kde bude jeho majetek zpeněžen. Pokud dlužník získá dar nebo dědictví během období splátkového kalendáře, může jej odmítnout pouze se souhlasem insolvenčního správce. Ten také vykonává dohled nad dlužníkem a o výsledcích své činnosti informuje insolvenční soud a věřitelský výbor.

Vzniknou-li dlužníkovi v průběhu oddlužení nové pohledávky za věřiteli, nespádají tyto pohledávky do běžícího insolvenčního řízení. Nositel pohledávky se může obrátit na dlužníka s výzvou k zaplacení, může i dlužníka zažalovat u okresního soudu, pokud svůj dluh nesplatí. Teoreticky může věřitel vést řízení pro výkon rozhodnutí nebo exekuci, ale ve většině případech musí počkat s exekucí a vymáháním pohledávky až po skončení insolvenčního řízení. I když nový věřitel může insolvenční soud upozornit na dlužníkovu novou pohledávku a soud zruší oddlužení a vyhlásí konkurs pro dlužníkovu nepoctivý záměr, nový věřitel bude muset stále čekat s vymáháním pohledávky na skončení konkursního řízení.

3. 3. 2 Zpeněžení majetkové podstaty

Formu zpeněžení majetkové podstaty upravuje § 408 IZ a odkazuje na účinky prohlášení konkursu, které mají stejná pravidla. Rozdíl nastává v majetku, který dlužník nabyt až po soudem schváleném oddlužení. Do zpeněžení majetkové podstaty spadá majetek, který sepsal insolvenční správce do seznamu majetku, nebo je možné jej zjistit ve výrokové části IS o schválení této formy oddlužení. Pokud dlužník získá majetek po schválení oddlužení soudem, nespadá do majetkové podstaty dlužníka a může si s ním nakládat, jak uzná za vhodné. U konkursu tento druh majetku, za který se může považovat mzda, pravidelný příjem nebo mimořádný příjem ve formě daru, dědictví, musí být zařazen a odevzdán do majetkové podstaty. Od roku 2014 je pozměněn § 406 odst. 2 písm. b) IZ, ve kterém je nově uvedeno, že součástí zpeněžení majetkové podstaty jsou i budoucí mimořádné příjmy dlužníka. Dispoziční oprávnění dlužníka k nově získanému majetku však v § 408 odst. 2 uvádí, že tento nově získaný majetek se využije podle rozhodnutí dlužníka. Proto není zcela jasné, podle čeho se řídit vzhledem k rozporu těchto paragrafů. Noví věřitelé, kterým vzniklo právo na uspokojení jejich pohledávky vůči dlužníku z důvodu nesplacení, získávají možnost vést výkon rozhodnutí nebo exekuci k tomuto nově nabytému majetku a nemusejí čekat, až skončí účinky stávajícího schválení oddlužení.

Dispoziční oprávnění od schválení oddlužení přechází na insolvenčního správce, který zpeněží majetek dlužníka podle pravidel stanovených pro zpeněžení v konkursu.

I u uspokojení věřitelů se vychází podle pravidel konkursu. Zpeněžený majetek bude rozdělen mezi věřitele poměrným rozvrhovým usnesením. Výše uspokojení věřitelů je závislá na výtěžku zpeněžení, a tedy zcela nezávislá na dlužníku. Je možné toto považovat za výhodu, jelikož věřitel nemusí čekat 5 let na uspokojení a získá hned určitou částku. Nevýhodou je, že dopředu věřitel neví přesnou sumu, kterou může dostat za zpeněžený majetek a smí jen odhadovat. Zajištěný věřitel uplatní právo ze zajištění a požádá o zpeněžení majetku v insolvenčním řízení. Po přezkumném jednání insolvenční správce sepíše do majetkové podstaty právo ze zajištění, jaké části majetku se týká a pokračuje podle pravidel upravujících zpeněžení v konkursu. Od částky získané zpeněžením majetku jsou odečteny náklady na správu tohoto majetku (do výše 4 % z výtěžku), náklady na zpeněžení (nejvýše 5 % z výtěžku) a odměna insolvenčního správce. Zajištěný věřitel není zapsán ve splátkovém kalendáři ani zařazen v rozvrhu.

3. 4 Osvobození dlužníka od dluhů

Po skončení oddlužení musí dlužník podat návrh na osvobození od dluhů. Měl by požádat o uznání co nejdříve, jelikož po skončení insolvenčního řízení přestaly působit i účinky ochrany dlužníka před výkonem rozhodnutí a exekucí. Věřitelé znovu mohou pokračovat ve výkonu rozhodnutí či exekuci na majetek dlužníka, které byly nařízeny již před zahájením nebo podány v průběhu insolvenčního řízení. Soud tedy nevydává rozhodnutí o osvobození od dluhů, dokud dlužník o to nepožádá.

Podmínky pro uznání osvobození od dluhů v případě zpeněžením majetkové podstaty nejsou závislé na dlužníkovi, ale na výtěžku dosaženého zpeněžením majetkové podstaty. Pokud výtěžek z majetku nedosahuje ani zákonem stanovenou hranici 30 % zjištěné pohledávky, není toto důvodem soudu pro nepřiznání oddlužení. Tato hranice splacení 30 % z pohledávek věřitelů platí při oddlužení formou splátkového kalendáře. Zároveň tuto hranici musí splatit v průběhu 5 let. Dlužník musí v průběhu insolvenčního řízení řádně plnit své povinnosti, kterými je myšleno vykonávat zaměstnání, nezatajovat mimořádné příjmy aj.

Nepodaří-li se dlužníkovi uhradit předepsanou hranici, zkoumá insolvenční soud, z jakého důvodu tak nebylo učiněno. Může dlužníka i přesto osvobodit, pokud se domnívá na základě důkazů, že dlužník nezavinil situaci, kvůli které nebyl schopen splácet své závazky, nebo pokud by řešení oddlužení konkursem mělo pro věřitele stejný finanční dopad. Insolvenční soud zohledňuje dlouhodobé závažné onemocnění dlužníka, úraz, platební neschopnost zaměstnavatele a z tohoto důvodu ukončení takového pracovního poměru nebo obtíže při hledání nového zaměstnání.

Po nabytí právní moci osvobození dlužníka od dluhů se nesmí věřitelé domáhat nesplacené části svých pohledávek u dlužníka. Soud jej dlužníkovi promine. Toto nařízení se vztahuje také na pohledávky, které mohly existovat již před insolvenčním řízením, avšak nebyly přihlášeny. Neuplatnil-li zajištěný věřitel svá práva na splacení pohledávky, po skončení řízení mu toto právo na vymáhání své pohledávky nezaniká a může jej uplatnit. Přiznaným osvobozením se zastavuje také dříve zahájené exekuční řízení a dlužník začíná nový život bez dluhů.

Osvobození však nemusí být konečné, pokud se prokáže, že nebyly splněny zákonem stanovené podmínky v době insolvenčního řízení. Prokáže-li se, že dlužník upřednostňoval některého z věřitelů více, nebo dlužník jednal podvodně, IS odejme rozhodnutí o osvobození. Žádost může podat jen věřitel ve stanovené lhůtě 3 let a pouze z důvodů, které nemohl uplatnit před rozhodnutím o přiznání osvobození. Pokud byl dlužník odsouzen pro úmyslný

trestný čin, kterým poškodil věřitele či ovlivnil schválení nebo průběh oddlužení v době 3 let od osvobození, soud také odejme rozhodnutí. Rozhodnutí je doručeno dlužníkovi i věřitelům, kterých se zánik osvobození týká. Pro věřitele, kteří se účastnili podvodných akcí nebo nedovolených výhod, zánik osvobození neplatí.

3. 4. 1 Zrušení oddlužení v průběhu realizace a možnost o jeho opakování

Neplní-li tedy dlužník své povinnosti, insolvenční soud může zrušit a rozhodnout o prohlášení konkursu na majetek dlužníka. Zrušení insolvenčním soudem nastává tehdy, když je pozorován dlužníkův nepoctivý záměr, vzniknou-li mu nové dluhy v průběhu insolvenčního řízení s dobou po splatnosti 30 dní nebo nebude-li schopen plnit podstatnou část oddlužení.

Nejběžnějším případem pro zrušení oddlužení je neplnění splátkového kalendáře. Dlužník splácí své dluhy ze mzdy, pokud ale o tuto formu zisku přijde, nemá z čeho dluhy zaplatit. Oddlužení splátkovým kalendářem bývá povoleno i v případě, pokud má dlužník sepsanou smlouvu o poskytnutí daru se třetí osobou, která se tímto zavazuje k poskytnutí peněžního daru na splacení jeho dluhů. Neposkytuje-li tato osoba, i když se dlužníkovi zavázala dar, soud opět zruší oddlužení. Soud promíjí z krátkodobého pohledu přerušení splátek. Projevuje-li dlužník skutečný zájem o splacení svých dluhů formou splátkového kalendáře, záleží přesto na soudu, jakou lhůtu dlužníkovi stanoví k opatření nových příjmů na splacení dluhů. I za situace když dlužník spolupracuje s insolvenčním soudem i správcem, neztratil zaměstnání vlastní vinou, opakovaně hledá zaměstnání a plní podmínky stanovené insolvenčním zákonem, po delší době soud zruší dřívější insolvenční rozhodnutí o oddlužení a bude prohlášen konkurs na dlužníka, který bývá obvykle zrušen pro nedostatek majetku. Pokud s tímto dlužník nesouhlasí, má možnost dovolání se u Vrchního soudu v Praze nebo Nejvyššího soudu v Brně.

Insolvenční soud dává také dlužníkovi možnost, pokud neunesl tíhu insolvenčního řízení a došlo-li u něj ke zrušení oddlužení a prohlášení konkursu na jeho majetek, aby se po nabytí právní moci ukončení insolvenčního řízení znovu pokusil o oddlužení na základě nově podaného insolvenčního návrhu. V této situaci tedy neplatí 5 letá lhůta pro podání nového návrhu na oddlužení. V zákoně také není stanovena doba, ve které by měl dlužník podat opakovaný návrh. První by si měl zajistit stále finanční prostředky, které bude moci měsíčně platit dle splátkového kalendáře. Také není doporučeno vycházet u nového oddlužení ze shodného peněžního zdroje jak v předchozím návrhu. I když by dlužník spolupracoval se

soudem i insolvenčním správcem a snažil by se o nalezení nové práce, pokud nebude mít nevyvratitelné důkazy (např. podepsanou pracovní smlouvu, potvrzení o poskytnutí daru), soud pravděpodobně opakované oddlužení nepovolí. (Epravo, 2013)

Dlužníci si však často neuvědomují, že zrušení oddlužení soudem a rozhodnutí o osvobození dluhů jsou 2 rozdílné dokumenty. Ukončili-li řádně insolvenční řízení a IS je osvobodil od zbytku dluhů, nemají nárok znovu požádat o oddlužení po dobu 5 let, pokud se znovu zadluží.

Ve 4 kapitole této práce jsou uvedeny příklady, ve kterých soud zrušil insolvenční řízení z výše vyjmenovaných a dalších důvodů a dlužník využil možnosti o podání nového insolvenčního návrhu. Zda dlužník obстоjí s novým insolvenčním návrhem a bude mu povoleno další oddlužení, záleží na podstatných okolnostech, kterými se dlužník zaváže ke splacení závazků a také na samotném soudci, zda dlužníkovi a jeho podkladům bude věřit, že tentokrát své oddlužení chce dokončit a začít život s čistým štítem.

4 Vyhodnocení ekonomické situace dlužníků v opakovaném procesu oddlužení

Čtvrtá kapitola, jak již bylo uvedeno, se zabývá praktickým znázorněním stanovených insolvenčních podmínek v procesu opakovaného oddlužení. Jsou zde charakterizovány případové dlužníků, kteří již byli v procesu oddlužení, ale pro nesplnění podmínek je soud zrušil. IZ poskytuje v těchto případech možnost podání nového insolvenčního návrhu, který je opraven o chyby, na základě kterých bylo oddlužení zrušeno. Pro přiblížení se případovým studiím je nejprve uvedeno zadlužení domácností a podnikatelů v České republice.

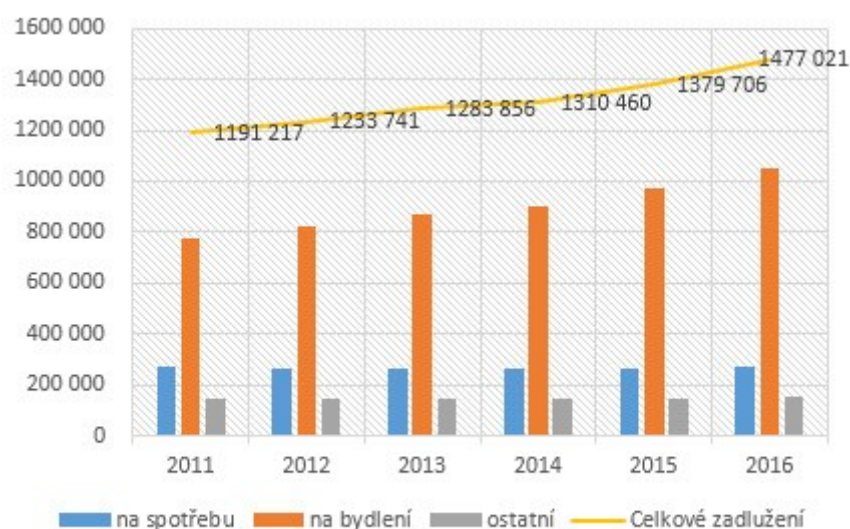
4. 1 Zadlužení domácností a podnikatelů v praxi

Zadlužení domácností má rostoucí tendenci. Celkové zadlužení domácností je členěno dle ČNB podle použití úvěru na spotřebu zboží a služeb, úvěry na bydlení a ostatní úvěry zejména poskytnuté osobám samostatně výdělečně činným. Podle ČSÚ rostou spotřebitelům nejvíce náklady na bydlení. V porovnání s rokem 1995 se zvýšily o 6 %, zatímco jiné náklady dosahují i klesajících tendencí. Náklady na bydlení patří mezi nezbytný, který nelze ze spotřeby vyloučit, a spotřebitelé se snaží vymyslet způsob, jak by mohli co nejvíce ušetřit na tomto statku. Nejjednodušší řešení je koupě, při níž si zažádají o úvěr na bydlení, který poskytují bankovní i nebankovní instituce. Investice do bydlení v roce 2015 rostly spolu s celkovým zadlužením domácností, které se zvýšilo o 6 %, díky zvyšování příjmů spotřebitelům a nízkých úroků z hypoték. Za následek zvyšování zadluženosti je možné považovat i přiblížení k evropským zemím, kde je ve většině státech zadlužení domácností mnohem vyšší než v ČR. Zatím patří naše republika k nejméně zadluženým zemím Evropy. Nicméně zadluženost stále stoupá.

Od roku 2014 mohou podnikatelé v úpadku, stejně jako spotřebitelé, využít vyhlášení osobního bankrotu (oddlužení), i když mají dluhy z podnikání. I v novele IZ platné od tohoto roku se podmínky pro povolení oddlužení podnikatelů dále zjednodušují, jak bylo uvedeno v kapitole 2. 7 této práce. Počet podnikatelů se v České republice zvyšuje podle České správy sociálního zabezpečení. Trend z podnikání má pozitivní vliv na ekonomický růst země. Dostane-li se podnikatel do finanční tísně, Evropská komise se snaží o zvýšení šancí na rychlé oddlužení. Domnívá se, že mnoho firem je životaschopných, ale musejí ukončit činnost. V rámci oddlužení pokračují v podnikatelské činnosti a zároveň splácejí své dluhy.

Se zvyšujícím zadlužením domácností a osobních bankrotů podnikatelů se dá předpokládat i zvýšení insolvenčních řízení. Statistiky jsou ale rozdílné. Zatímco zadlužení domácností roste, návrhů na povolení oddlužení klesá. Snižující se ekonomická krize a zvyšující se hospodářský růst mají podstatný vliv na dlužníkův život. Stabilní plat a výdaje jsou spolehlivým podkladem pro snižování dluhu ve formě pravidelných splátek. Splácí-li dlužník své závazky včas a ve správné výši, nemá potřebu insolvenčního řízení. (Kris, 2016)

Graf 4. 1 Celkové zadlužení domácností v letech 2011 – 2016

Zdroj: Vlastní zpracování

Z dostupných informací ze systému ARAD v listopadu roku 2016 dosáhla celková zadluženost 1 477 021 mil. Kč. V grafu 4.1 se vychází z hodnot vždy v listopadu sledovaných let, aby bylo možné zahrnout i rok 2016, pro který nejsou zatím zveřejněna data za prosinec. Graf potvrzuje výše uvedený text, že je nejvíce úvěrů poskytováno na bydlení nebo investici na úpravu bydlení a tvoří největší podíl na celkovém zadlužení obyvatel v České republice. Zadlužení v rámci spotřeby nebo ostatních statků má stabilní trend.

4. 2 Odmítnutí oddlužení z důvodů porušení §103 odst. 2

Dlužník pod spisovnou značkou KSOL 10 INS 28216/2014² vedený u Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci podal dne 17. 10. 2014 insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení.

² [15]

4. 2. 1 Charakteristika dlužníka

Dlužníkem dle spisovné značky KSOL 10 INS 28216/2014 je fyzická osoba nepodnikatel, kterému však některé dluhy vznikly v době podnikání, ale nadále má tuto činnost zrušenou. Je svobodný a nemá žádnou vyživovací povinnost. Žádal insolvenční soud o povolení oddlužení v rámci splátkového kalendáře. Dle výpisu z katastru nemovitostí dne 07. 11. 2014 dodal, že nemá evidována vlastnická ani jiná věcná práva. Za poslední 3 roky byl 2x evidován na Úřadu práce ČR. Práci si našel nejprve jako finanční poradce ve společnosti Partners For Life Planning, a. s. a SMS finanční poradenství, a. s. Později pracoval ve společnosti UPC Česká republika, s. r. o. a nyní pracuje ve společnosti SSI Schafer s. r. o. V této společnosti pobírá měsíční mzdu ve výši 15 000 Kč brutto a domnívá se, že z této částky je schopný splácet věřitelům jejich pohledávky. Jeho přepokládaný celkový dluh činil 253 975, 38 Kč. Dle kalkulátoru splátek uvedl, že je schopný za 5 let splatit více jak 30 % z celkových závazků. Dlužník zplnomocnil fyzickou osobu advokáta se sídlem v Ostravě k zastupování ve všech právních záležitostech.

Dlužník dále v insolvenčním návrhu uvedl 5 nezajištěných věřitelů, s neuhrazenými závazky po splatnosti déle než 30 dnů. V minulosti závazky splácel za pomoci rodinných příslušníků, ale nově tato situace již nebyla možná, proto žádal soud o povolení oddlužení a rozhodnutí o úpadku.

Tab. 4. 1 Seznam dlužnických závazků

Pořadí	Věřitelé	Celková výše pohledávky v Kč	%
1.	Ge Money bank, a. s. – N	173 608	68, 36
2.	OSSZ Přerov – N	11 142	4, 39
3.	SMS – finanční poradenství, a. s. – N	19055	7, 5
4.	Partners Financial Services, a. s. – N	35 170, 38	13, 85
5.	Městský úřad Hranice – V	15 000	5, 9
Celkem		253 975, 38	100

Zdroj: Detail insolvenčního řízení Lukáš Biskup, 2014 (vlastní zpracování)

Následující tabulka uvádí seznam dlužnických závazků, které uvedl v návrhu na oddlužení. První čtyři jsou považovány za nevykonatelné pohledávky a poslední je

vykonatelná. Všechny hodnoty jsou převedeny na procentuální části, aby bylo lépe znázorněno, která pohledávka je nejvyšší.

4. 2. 2 Rozhodnutí soudu

Krajský soud v Ostravě, pobočka v Olomouci rozhodl dne 09. 12. 2014 zamítnout insolvenční návrh dlužníka. Podle soudu dlužník neuvedl rozhodující skutečnosti, které osvědčují úpadek dlužníka a jsou v § 103 odst. 2 IZ. Dlužník uvedl v insolvenčním návrhu, že ke všem jeho věřitelům má závazky po splatnosti delší než 30 dní, které není nadále schopný plnit. Soudu však chybí konkrétní údaje, které podporují dlužníkovu tvrzení. Pokud nejsou uvedeny v insolvenčním návrhu, lze je zahrnout do seznamu závazků. Dlužník toto tvrzení doložil pouze v listinných důkazech v příloze insolvenčního návrhu, soud ale tyto důkazy nepovažuje za dostačující. Neuvedl-li dlužník údaje o splatnosti závazků, pro soud není průkazná ani neschopnost dlužníka plnit závazky. V závěru dokumentu o odmítnutí je uvedeno, že dlužníkovi nic nebrání po právní moci tohoto usnesení podat nový insolvenční návrh, který již bude splňovat všechny zákonem předpokládané náležitosti.

4. 2. 3 Nově podaný návrh na oddlužení

Dne 04. 03. 2015 podal dlužník nový návrh na oddlužení pod spisovnou značkou KSOL 10 INS 5561/2015³, ve kterém již uvedl rozhodující skutečnosti, které osvědčují úpadek dlužníka. Výše jeho závazků byla také změněna na 281 524, 93 Kč, a dlužník uvedl 5 nezajištěných věřitelů a 6 závazků vůči nim, které byly po době splatnosti více než 30 dní a není je schopen uhradit. Další skutečnosti uvedl dlužník shodně s původním návrhem. Krajský soud poté rozhodl ve prospěch dlužníka a 14. 04. 2015 vydal usnesení o úpadku dlužníka spojené s povolením o oddlužení. Vyzval všechny věřitele, kteří měli u dlužníka pohledávku, aby do 30 dní přihlásili své pohledávky, pokud tak neučinili doposud. Také nařídil datum pro přezkumné jednání a schůzi věřitelů, která byla bezprostředně po přezkumném jednání dne 01. 07. 2015. Předmětem jednání byla dosavadní práce insolvenční správkyně určené soudem, a to Ing. Martiny Mitinové se sídlem v Přerově. Byl projednán způsob oddlužení a hlasování o způsobu oddlužení. Jelikož nebyl nalezen žádný dlužníkův movitý majetek, rozhodl soud o plnění oddlužení formou splátkového kalendáře.

Všichni věřitelé, které uvedl v insolvenčním návrhu, přihlásili své pohledávky. Poslední přihlášku pohledávky ve výši 15 000 Kč podal Městský úřad Hranice. Tato přihláška

---

³ [16]

byla však soudu poslána po termínu přihlášení a soud ji z tohoto důvodu nezařadil do insolvenčního řízení. V následující tabulce jsou uvedeny pohledávky vstupující do procesu dlužníkovy oddlužení, které jsou nezajištěné a byly dlužníkem i insolvenční správkyňu uznány co do pravosti i výše.

Tab. 4. 2 Pohledávky vstupující do insolvenčního řízení

Pořadí	Věřitelé	Celkové výše pohledávky v Kč	%
1.	GE Money Bank, a. s.	160 107, 15	67,8
2.	SMS finanční poradenství, a. s.	29 152,82	12,34
3.	Česká správa sociálního zabezpečení	5 878	2,49
4.	T- Mobile Czech Republic, a. s.	18 640	7,89
5.	Partner Financial Services, a. s.	22 385,11	9,48
Celkem		236 163,08	100

Zdroj: Detail insolvenčního řízení Lukáš Biskup, 2015 (vlastní zpracování)

V případě schválení oddlužení formou splátkového kalendáře musí dlužník po dobu 5 let minimálně splatit 136 189 Kč:

1. 30 % z celkových dluhů činí 70 849 Kč,
2. Odměna insolvenčního správce činí měsíčně 750 Kč, za 5 let 45 000 Kč,
3. Náhrada hotových výdajů činí 150 Kč, za 5 let 9 000 Kč,
4. Odměna a náhrada hotových výdajů je navýšena o aktuální sazbu DPH, jelikož je insolvenční správce plátcem DPH.

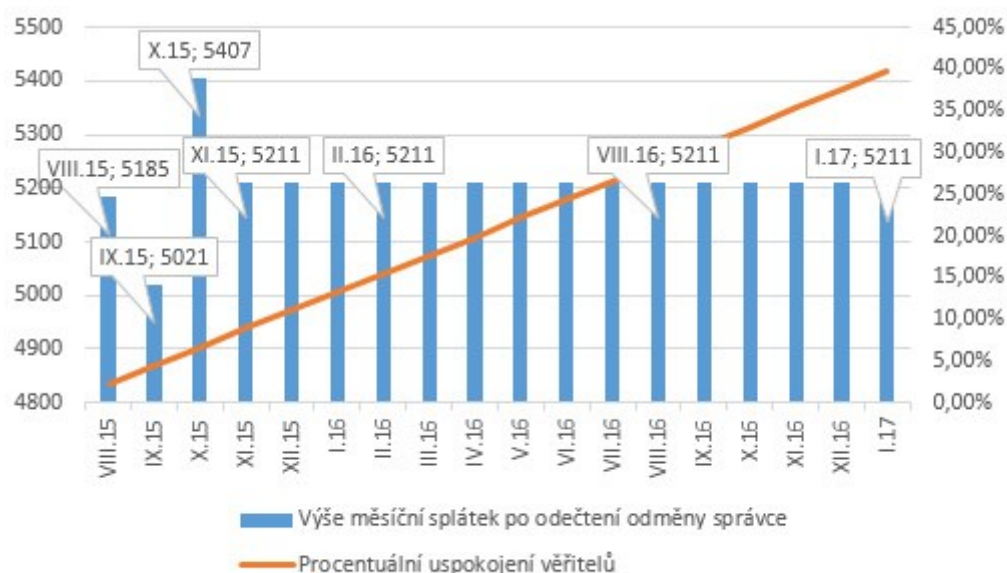
Celková výše splátek, kterou je dlužník měsíčně možný splácet podle kalkulatoru splátek činí za 5 let 169 980 Kč:

1. Celkový měsíční příjem činí 15 000 Kč,
2. Nezabavitelné minimum 8 078 Kč,
3. Po odečtení z čistého příjmu zbývá 3 922 Kč,
4. Nutno odečíst odměnu IS 1 089 Kč,
5. Měsíční splátka na oddlužení 2 833 Kč.

Dle výše uvedeného výpočtu je dlužník schopen po dobu 5 let splatit z celkového dluhu cca 70 %, a proto bylo povoleno dne 17. 07. 2015 oddlužení formou splátkového kalendáře. Pohledávky č. 2, 3 a 5 jsou pohledávkami z podnikání. První splátku byl dlužník povinen splatit z příjmu od společnosti SSI Schafer s. r. o. a soud nařídil tomuto plátcem mzdy i

do budoucna případným novým zaměstnavatelům, aby měsíčně sráželi ze mzdy částku ve stejném rozsahu jako při výkonu rozhodnutí pro uspokojení přednostní pohledávky a zasílali jej insolvenční správce Ing. Martině Mitinové se sídlem v Přerově.

Graf 4. 2 Vývoj měsíčních splátek dlužníka v Kč a % plnění oddlužení

Zdroj: Detail insolvenčního řízení Lukáš Biskup, 2015(vlastní zpracování)

Insolvenční správce podle soudem daných podmínek každých 6 měsíců sděluje zprávou o plnění oddlužení pravidelné měsíční splátky dlužníka. V případě nekomunikace s insolvenční správce nebo neuhrazení splátek IS nařídí dlužníkovi vyjádřit se k situaci, proč nesplácí podle pravidel. V tomto případě dlužník plní oddlužení zodpovědně. Jeho čistý měsíční příjem se pohybuje kolem 15 000 Kč. Od listopadu 2015 má pravidelný měsíční příjem 15 568 Kč a věřitelům je poměrnou částí přerozděleno 5 211 Kč dle vytvořeného grafu 4. 1, na základě sdělení insolvenční správce o plnění oddlužení poskytnuté v insolvenčním rejstříku dlužníka. Jelikož dlužník v návrhu na oddlužení uvedl čistý měsíční příjem 12 000 Kč a jeho skutečný čistý příjem činí 15 000 Kč, vychází zatím jeho celkové splátky více jak 100 %. Bude-li dlužník v budoucnu splácet stále stejně vysoké částky, nic nebrání k ukončení insolvenčního řízení dříve.

Podle podmínek insolvenčního zákona jsou dlužník a věřitelé povinni informovat insolvenční správce o každé změně, která nastane v době plnění oddlužení. V tomto případě byl změněn věřitel u pohledávky č. 1 na Intrum Justitia Czech, s. r. o. Insolvenční správce změnu upravila v distribuční tabulce, která je součástí sdělení o plnění oddlužení od října 2016.

Praktický příklad dlužníka pod spisovnou značkou KSOL 10 INS 5561/2015 dokazuje, že v těžké situaci je vhodné opatření požádat soud o pomoc. Poměrně mladý dlužník začal podnikání v oboru finančního poradenství, které nakonec zhoršilo jeho finanční situaci. V zahraničí mají jiný postoj k těmto „začínajícím podnikatelům“ a snaží se o jejich rychlé oddlužení v případě špatného ekonomického vedení společnosti, aby nemuseli nést tíhu zadlužení mnoho let. V České republice zatím toto opatření není, nicméně projednávaná novela zahrnuje i tuto problematiku, viz kapitola 2. 7 této práce. Z příkladů je možné sledovat, že i když se dlužník dostal do špatné životní situace, byl schopný obstarat si nové zaměstnání a splácet poměrně vysoké částky nezajištěným věřitelům. Nynější oddlužení předpokládá dlužníkovu zodpovědnost a 100 % splacení nezajištěných věřitelů.

4. 3 Zrušení oddlužení z důvodu porušení §418 odst. 1

Dlužnice pod spisovnou značkou KSOS 8 INS 865/2011⁴, vedená u Krajského soudu v Ostravě, podala dne 20. 01. 2011 insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení.

4. 3. 1 Charakteristika dlužníka

Dlužnice pod spisovnou značkou KSOS 8 INS 865/2011 je fyzická osoba nepodnikatel, která je svobodná a má vyživovací povinnosti vůči jednomu dítěti. Do těžké životní situace se dostala díky úvěrům, které již nebyla schopna splácet ve stanovených lhůtách a spolu se splátkami i úroky se zvyšovalo i penále za neplacení. Dne 20. 01. 2011 podala insolvenční návrh spojený s návrhem na oddlužení. Jelikož neuvedla žádný movitý majetek, dalo se předpokládat, že se bude snažit o plnění oddlužení splátkovým kalendářem. V insolvenčním návrhu uvedla 4 nezajištěné věřitele, u kterých měla 5 závazků po době splatnosti 3 měsíců. Veškeré závazky byly úvěrového typu. Dlužnice vyčíslila svůj celkový dluh na částku cca 251 265 Kč. Pracovní smlouvu měla u společnosti HRUŠKA – spol. s r. o. Měsíční příjem, který činil 9 148 Kč, by nestačil na splacení 30 % jejích celkových závazků za 5 let, ale dlužnice sjednala darovací smlouvu se svým druhem na peněžní výpomoc v částce 1 100 Kč, pokud výše měsíčního příjmu nebude dosahovat požadované hranice. Možná měsíční splátka nezajištěným věřitelům byla v roce 2011 dlužnicí vypočtena na 2 393 Kč. Krajský soud v Ostravě uznal dne 04. 02. 2011, že je dlužnice v úpadku a povolil řešení úpadku oddlužením. Tento den zvolil i do funkce insolvenční správkyni doc. Ing. Dagmar

---

⁴ [18]

Bařinovou, Ph. D. Vyzval věřitele k podání přihlášek pohledávek vůči dlužnici do 30 dnů. Přezkumné jednání proběhlo 14. 04. 2011. Po něm navazovala schůze věřitelů, na které se projednala dosavadní činnost správkyňe. Vzhledem k tomu, že nebyli přítomni věřitelé, soud od této chvíle začal plnit i funkci věřitelského orgánu. Dlužnice i insolvenční správkyňe nepopřely přihlášky pohledávek co do pravosti i výše. Jelikož nebyl u dlužnice zjištěn žádný movitý majetek, žádala soud o plnění oddlužení splátkovým kalendářem. Všechny závazky vstupující do plnění splátkovým kalendářem uvádí následující tabulka.

Tab. 4. 3 Seznam přihlášených pohledávek

Pořadí	Věřitelé	Celková výše pohledávky v Kč	%
1.	Česká spořitelna, a. s.	58 851,92	21,91
2.	OSPEN, s. r. o.	29 002,14	10,79
3.	GE Money Bank, a. s.	57 560,13	21,43
4.	Profidebt	118 084,35	43,96
5.	T – Mobile Czech Republic a. s.	5 123,6	1,91
Celkem		268 622,14	100

Zdroj: Detail insolvenčního řízení Martina Jaškowicová, 2011 (vlastní zpracování)

V případě schválení oddlužení formou splátkového kalendáře musí dlužnice po dobu 5 let minimálně splatit 134 587 Kč:

1. 30 % z celkových dluhů činí 80 587 Kč,
2. Odměna insolvenčního správce činí měsíčně 750 Kč, za 5 let 45 000 Kč,
3. Náhrada hotových výdajů činí 150 Kč, za 5 let 9 000 Kč,
4. Odměna a náhrada hotových výdajů by byla navýšena o aktuální sazbu DPH, kdyby byla insolvenční správkyňe plátce DPH.

Celková výše splátek, kterou dlužnice může měsíčně splácet, podle kalkulatoru splátek činí za 5 let 111 600 Kč:

1. Celkový měsíční příjem činí 9 148 Kč,
2. Nezabavitelné minimum 7 488 Kč,
3. Po odečtení z čistého příjmu zbývá 1 660 Kč,
4. Nutno odečíst odměnu IS 900 Kč,
5. Poskytnutý dar 1 100 Kč,
6. Měsíční splátka na oddlužení 1 860 Kč.

Insolvenční správkyňe na přezkumném jednání a následné schůzi věřitelů přednesla všechny výše uvedené skutečnosti a zdůraznila, že za těchto podmínek je dlužnice schopna udržet hranici 30 % splacení svých závazků a žádala tímto soud o povolení oddlužení formou splátkového kalendáře. Dne 18. 04. 2011 vydal soud rozhodnutí o povolení plnění splátkovým kalendářem. Soud také uložil plátcí mzdy HRUŠKA – spol. s r. o., aby prováděl formou srážky ze mzdy pravidelné měsíční splátky, které posílal insolvenční správkyňi. Tímto spisem také žádal Radima Lenarta, který se s dlužnicí zavázal smlouvou o daru, aby správkyňi posílal částku určenou darovací smlouvou. Oddlužení formou splátkového kalendáře má být ukončeno v dubnu 2016, pokud bude vše probíhat podle stanovených podmínek. Může být ukončeno i dříve v případě úplného splacení pohledávek nezajištěným věřitelům.

4. 3. 2 Průběžné sdělení správce o plnění oddlužení

První průběžné sdělení bylo insolvenční správkyňi podáno 01. 11. 2011. Správkyňe v něm uvedla, že dar poskytnutý p. Lenartem byl zaplacen pouze v prvním měsíci. Dlužnici však byly strhávány srážky ze mzdy a odesílány insolvenční správkyňi, která poté z těchto částek po odečtení své odměny posílala zbytek nezajištěným věřitelům, který se pohyboval kolem hranice 1 860 Kč. Pokud by dlužnice nadále poskytovala podobné částky, hranice celkového plnění splátkovým kalendářem by se pohybovala okolo 30 % z celkových závazků. Po tomto sdělení správkyňe soud vydal výzvu, aby se dlužnice do 10 dnů vyjádřila k tomu, proč p. Lenart neodvádí dar vyplývající z darovací smlouvy, který podle zákona nebyl vypovězen, a tudíž je stále platný. Dlužnice, i když byla poučena insolvenční správkyňi o internetovém zdroji, na kterém má kontrolovat průběh jejího insolvenčního řízení, na výzvu nereagovala. Soud o cca 3 měsíce později dlužnici znovu urgoval k vyjádření na danou situaci do 3 dnů. Do jednoho měsíce od této výzvy vydala správkyňe druhé sdělení o plnění oddlužení, které obsahovalo, že v následujících 6 měsících nebyl stále placen dar a dlužnice se nadále pohybuje kolem hranice 30 % splacení celkového dluhu. Insolvenční správkyňe nyní uvedla i důvod neplacení daru p. Lenartem. V darovací smlouvě bylo uvedeno, že bude poskytovat dar v případě, pokud čistá mzda dlužnice bude pod hranicí 10 250 Kč. Podmínka nebyla dodržena pouze v jednom měsíci a celkové splacení se pohybovalo stále na 30, 17 % z dluhů. Soudu toto vyjádření dlužnice stačilo a uznal důvod neplacení daru.

Od ledna 2012 byla změněna odměna insolvenční správkyňe na 1080 Kč, protože se stala plátcem DPH a částka 900 Kč se od této doby navyšovala o platnou sazbu v daném roce. Za tento rok nebyl dlužnici poskytnut dar. Většinu měsíců přesahoval čistý příjem přes 10 250

Kč, ale když bylo potřeba daru k naplnění měsíční splátky, nebyl nikdy poskytnut. Plnění oddlužení přesto probíhalo bez větších problémů a hranice byla dodržena.

Problém nastal v únoru 2013. Dle sdělení o plnění oddlužení v tomto měsíci již nedosahovaly splátky dlužnice stanovenou hranici pro splnění oddlužení splátkovým kalendářem. V tomto období bylo potřeba poskytnutí daru třetí osobou dle darovací smlouvy, aby byla dodržena hranice povinného splacení závazků. Insolvenční správce však nic neobdržela. Tíživé situaci ani nepomohla ztráta zaměstnání dlužnice u společnosti HRUŠKA – spol. s r. o. a od 27. 08. 2013 byla zapsána na Úřad práce. Výše podpory nedosahovala zabavitelné výše pro plnění oddlužení a splátky nestačily ani na odměnu insolvenční správce nebo nebyly placeny vůbec. Soud po 3 měsících od ztráty zaměstnání uložil povinnost dlužnici, aby do 20 dnů od vydání oznámila nového zaměstnavatele a aby doložila příjem nebo darovací smlouvu, ve které se zaváže třetí osoba k poskytování dalšího příjmu, který bude dosahovat alespoň zákonem vyžadovaných 30 %. Dlužnice tak učinila a zveřejnila pracovní smlouvu, kterou sjednala se zaměstnavatelem Vysokou školou báňskou – Technickou univerzitou Ostrava na pozici uklízečky od 02. 01. 2014 na dobu určitou 1 rok. Povinnost srážek ze mzdy a přeposílání postižitelných splátek insolvenční správce bylo přeneseno na nového zaměstnavatele.

Ztráta zaměstnání zkomplikovala dlužnici splacení dluhů, protože neměla příjmy, ze kterých by odváděla srážky, a dar také nebyl odváděn. Povinná odměna insolvenční správce byla přeměněna na dluh, jelikož nebyla od ztráty zaměstnání již 8x zaplacená. Tento dluh činil částku 8 712 Kč. V novém zaměstnání nedosahoval měsíční příjem částek, ze kterých by bylo možné plnění splátkovým kalendářem a k dubnu 2014 bylo celkové uspokojení věřitelů pouze na 20, 05 %.

Soud proto vydal v květnu 2014 usnesení, ve kterém žádal dlužnici, aby sdělila:

- na základě jaké skutečnosti nedochází od června 2011 k placení daru, kterým se zavázal Martin Lenart darovací smlouvou, která dle spisu nebyla vypovězena,
- jakým způsobem bude řešen dluh insolvenční správce, který vznikl po dobu neplacení,
- příjmy nebo darovací smlouvu, které budou stačit na plnění splátkovým kalendářem.

Dlužnice následně sdělila soudu, že v prvním roce oddlužení nebylo potřeba placení daru ze strany třetí osoby, jelikož její srážky z příjmu dosahovaly na hranici 30 % splacení dluhu. K situaci, kdy byla zapsána na ÚP a nebyl placen dar, se nevyjádřila. Pouze uvedla, že si nebyla vědoma, že příjmy ze mzdy, kdy pracovala jako uklízečka, budou velmi nízké. Od

této chvíli se zavázala, že nyní bude odváděn dar třetí osobou. K vyjádření na dluh vůči insolvenční správce nesouhlasila s tak „zbytečně“ vysokými odměnami a žádala soud o zproštění z dluhu. Podle jejích výpočtů si zjistila možnost dosáhnout hranice 30 % z celkového dluhu, pokud nebude muset splatit i nový dluh správce. Mylně se domnívala, že poskytnutí služeb insolvenční správce bude bez poplatku. K tomuto bodu soud odpověděl ust. § 168 odst. 2, písm. a) IZ, ve kterém jsou uvedeny hotové výdaje a odměny insolvenčního správce jako povinná platba v plné výši. K poslednímu bodu dlužnice nic neuvádí.

Po písemném vyjádření dlužnice však nedošlo k žádné změně, a proto soud předvolal dlužnici ke slyšení na den 26. 02. 2015, kdy předmětem projednání bylo neplnění podstatných povinností podle schváleného oddlužení plněním splátkového kalendáře. Dlužnice i insolvenční správce se dostavily na jednání a správce ukázala soudu dosavadní plnění splátkovým kalendářem dlužnice. Insolvenční správce ve zprávách o plnění oddlužení poukazuje nutně budoucí vyšší splátky, které musí dlužnice obstarat, aby dosáhla požadovaného oddlužení. Upozorňuje také na možnost prohlášení konkursu. Soud uložil dlužnici, pokud nebude platit měsíční částku 4 500 Kč z příjmu nebo obstaráním darovacích smluv, že zruší schválené oddlužení. Dlužnice svoji situaci nadále neřešila a beze změny nechala vše plynout dál. Soud proto vydal nové předvolání, ve kterém dlužnice uvedla neschopnost zajištění nového daru nebo vyšší příjem.

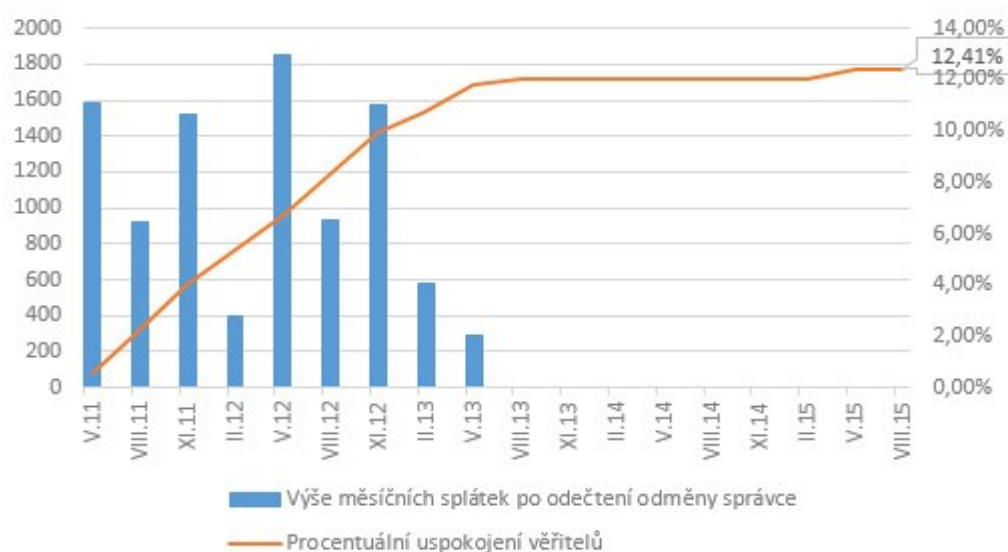
Na základě neplnění podmínek soud zrušil schválené oddlužení a prohlásil dne 10. 02. 2016 nepatrný konkurs dlužnice. Insolvenční správce uložil, aby do 20 dnů předložila soudu zprávu o hospodářské situaci dlužnice ke dni prohlášení konkursu. Dlužnice neměla žádná vlastnická práva k věcem, tudíž nebylo možné zpeněžit její majetek. Insolvenční správce proto navrhla zrušit nepatrný konkurs pro nedostatek majetku a tento návrh soud dne 08. 04. 2016 schválil.

Tab. 4. 4 Přehled skutečných dosažených hodnot po dobu oddlužení

	Zákonem stanovené podmínky	Skutečnost
Celkový počet týdnů	60	56
Zaplaceno věřitelům v Kč	80 587	32 315
Odměna insolvenčního správce v Kč	60 984	47 562
% míra uspokojení věřitelů	12,41	30

Zdroj: Detail insolvenčního řízení Martina Jaškowicová, 2011 (vlastní zpracování)

Graf 4. 3 Vývoj kvartálních splátek dlužnice v Kč a % plnění oddlužení

Zdroj: Detail insolvenčního řízení Martina Jaškoviecová, 2011 (vlastní zpracování)

Po nabytí právní moci rozhodnutí, kterým se ruší nepatrný konkurs na dlužníka, smí dlužnice podat nový návrh na insolvenční řízení, které by mělo vyřešit nedostatky, na jejichž základě bylo zrušeno stávající oddlužení.

4. 3. 3 Nově podaný návrh na oddlužení

Pod novou spisovnou značkou KSOS 39 INS 23239/2016⁵ podala dne 11. 10. 2016 dlužnice nový insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení. V novém návrhu uvádí stejného zaměstnavatele a mzdu ve výši 10 651 Kč čistého měsíčně a nového dárce, který se zavázal darovací smlouvou na měsíční výpomoci v částce 900 Kč. Tento krok by soud mohl považovat za riskantní, jelikož právě díky daru, který měla dlužnici poskytovat třetí osoba a neposkytovala v minulém procesu oddlužení, byl ukončen. Soud rozhodl dne 03. 11. 2016 o úpadku dlužnice a spojil jej s usnesením o povolení oddlužení. Do funkce správce byl jmenován Ing. Ivo Kotaba se sídlem v Orlové. Přihlásilo se 6 věřitelů se stejným počtem přihlášených pohledávek, které na přezkumném jednání insolvenční správce ani dlužnice nepopřeli. Celková částka dluhu byla stanovena na 208 494, 74 Kč. Insolvenční správce po kontrole dlužníkova majetku rozhodl a žádal soud na schůzi věřitelů, která následovala po přezkumném jednání, aby bylo zvoleno oddlužení plněním splátkového kalendáře, jelikož dlužnice nemá žádný movitý majetek ke zpeněžení. Měsíční výpočet částky na oddlužení uvádí následující tabulka.

⁵ [19]

Tab. 4. 5 Výpočet oddlužení dlužnice insolvenčním správcem v Kč

Čistý příjem	10 651
Nezabavitelná částka	8 679
Zabavitelná část	1972
Dar	900
Odměna a náklady správce	1089
Měsíční částka připadající na splátky	1 783

Zdroj: Detail insolvenčního řízení Martina Jaškowiczová, 2016 (vlastní zpracování)

Z tabulky byla zjištěna měsíční částka na splátky dluhu ve výši 1 783 Kč. Bude-li měsíčně posílán dar a srážka ze mzdy dlužnice insolvenčnímu správci, za 5 let by uhradil věřitelům 106 860 Kč. Insolvenčním rejstříkem určenou hranici splacení dluhu splňuje, proto soud dne 02. 02. 2017 rozhodl o schválení oddlužení formou splátkového kalendáře. Usnesení bylo vydáno v insolvenčním rejstříku na druhý den od rozhodnutí soudu, a to je zatím nejnovější informace, která může být využita pro zhodnocení této případové studie. Dlužnice je opět na začátku procesu plnění splátkovým kalendářem. Ukončení oddlužení by mělo být naplněno v roce 2022. Bude-li ukončeno insolvenční řízení dlužnice splněním oddlužení, záleží na budoucí životní situaci dlužnice a třetí osobě, která se zavázala k poskytování daru. Žádat o opakované oddlužení je doporučeno dlužníkům, kteří mají vážný zájem o splnění oddlužení. V této případové studii by měl být soud více důsledný, zjistit všechny informace o dlužnici a zvážit, zda je vhodné uznat nové povolení oddlužení. Insolvenční řízení je postaveno na základě poskytnutí daru třetí osobou, které v minulém řízení selhalo, a dlužnice nedospěla k oddlužení.

4. 4 Zrušení oddlužení z důvodu porušení § 418 odst. 1

Poslední případová studie této diplomové práce je vedena pod spisovnou značnou KSUL 45 INS 3212/2009⁶ u Krajského soudu v Ústí nad Labem. Dne 02. 06. 2009 podala dlužnice insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení.

---

⁶ [17]

4. 4. 1 Charakteristika dlužníka

Dlužníci dle spisovné značky KSUL 45 INS 3212/2009 je fyzická osoba nepodnikatel, které však některé dluhy vznikly v době podnikání, ale nadále má tuto činnost zrušenou. Spolu s manželem podali insolvenční návrh každý sám, jelikož dřívější právní úprava nepovolovala společné oddlužení manželů. Kromě manžela nemá žádnou další vyživovací povinnost. Od 01. 06. 2009 je zaměstnána jako vedoucí provozu a její hrubý měsíční příjem činí 25 000 Kč. V insolvenčním návrhu uvedla celkem 16 nezajištěných věřitelů. Většina závazků je úvěrového charakteru, některé z nich pochází z podnikatelské činnosti. V roce 2009, kdy bylo zahájeno insolvenční řízení, nebylo možné oddlužení podnikatelů, pouze v ojedinělých případech, které povolil soud. Majetek, který spadl do práva ze zajištění, byla garáž v celkové částce 72 000Kč.

Do funkce insolvenční správkyňe byla dne 15. 06. 2009 soudem určena Ing. Judita Lechová. Tento den soud vydal i usnesení o úpadku spojené s povolením o oddlužení. Všichni věřitelé měli 30 dnů, aby přihlásili své pohledávky. Přezkumné jednání a schůze věřitelů byly naplánovány na 29. 07. 2009. Insolvenční správkyňe potvrdila dlužníci uvedený soupis majetkové podstaty a komunikaci s dlužnicí v rámci jejího insolvenčního řízení. Uvedla také, že dlužnice byla v posledních 5 letech trestně stíhána, kdy bylo toto řízení podmíněně na 1 rok zastaveno. Celkem bylo doručeno 19 přihlášených pohledávek v celkové výši 667 378, 13 Kč. Věřitel č. 5 byl přítomný na přezkumném jednání a uplatnil lepší pořadí celé své přihlášené pohledávky ve výši 24 465 Kč z titulu zajištění nemovitostí ve vlastnictví dlužnice, a to jako první v pořadí. Druhý v pořadí ze zajištění byl věřitel č. 3 s druhou pohledávkou ve výši 5 395 Kč. Popřena insolvenční správkyňi a dlužnicí byla pohledávka č. 9, které byla později ze seznamu přihlášených pohledávek změněna částka na 0 Kč. Ostatní pohledávky insolvenční správkyňe nabízí řešit splátkovým kalendářem. Soupis všech přihlášek, jak zajištěných i nezajištěných, uvádí následující tabulka. Věřitelé uplatňující právo ze zajištění nebyli započítáni do plnění splátkovým kalendářem a na schůzi věřitelů neměli právo hlasovat o volbě oddlužení.

Tab. 4. 6 Seznam přihlášených pohledávek

Pořadí	Věřitelé	Celková výše pohledávky v Kč	%
1.	Matco, s. r. o.	52 331	8, 29
2.	Okresní soud v Mostě	3 800	0, 6

3	Komerční banka	67 552, 4	9, 84
4a.	FU Litvínov	5 395	0
4b.	FU Litvínov	4 867	1,62
5.	ČR – ČSSZ	24 465	0
6.	Česká spořitelna, a. s.	60 778, 55	9, 63
7.	VZP ČR	47 070	7, 45
8.	JUDr. Dagmar Kuželová, soudní exekutor	15 470	2, 45
9.	Česká podnikatelská pojišťovna, a. s.	6 000	0
10.	GE Money Bank, a. s.	105 445, 84	16, 7
11.	Euro Benefit	67 450, 6	10, 68
12.	SMART Capital a. s.	11 890	1, 88
13.	HOME CREDIT FINANC 1 B. V	86 373	13, 68
14.	HOME CREDIT a. s.	17 297	2, 74
15.	T - mobile Czech Republic a. s.	10 558, 7	1, 67
16.	CETEM ČR, a. s.	7 916	1, 25
17.	Český inkasní servis spol. s r. o.	56 625, 04	8, 97
18.	Celní úřad Most	2 000	0, 32
19.	UPC Česká Republika	14 093	2, 23
Celkem		667 378, 08	100
Celkem	Po odečtu pohledávek zpeněžených majetkem a pohledávky č. 9	631 518, 08	

Zdroj: Detail insolvenčního řízení Marta Šimonová, 2009 (vlastní zpracování)

V případě schválení oddlužení formou splátkového kalendáře musí dlužnice po dobu 5 let minimálně splatit 253 715 Kč:

1. 30 % z celkových dluhů činí 189 455 Kč,
2. Odměna insolvenčního správce činí měsíčně 750 Kč, za 5 let 45 000 Kč,
3. Náhrada hotových výdajů činí 150 Kč, za 5 let 9 000 Kč,
4. Odměna a náhrada hotových výdajů byla navýšena o aktuální sazbu DPH, jelikož je insolvenční správkyňe plátcem DPH.

Celková výše splátek, kterou dlužnice může měsíčně splácet, podle kalkulatoru splátek činí za 5 let 650 400 Kč:

1. Celkový měsíční příjem činí 19 996 Kč,
2. Nezabavitelné minimum 8 081 Kč,

3. Po odečtení z čistého příjmu zbývá 11 915 Kč,
4. Nutno odečíst odměnu IS 1071 Kč,
5. Měsíční splátka na oddlužení 10 844 Kč.

Na základě přednesených informací insolvenční soud dne 31. 07. 2009 rozhodl o plnění oddlužení splátkovým kalendářem u všech pohledávek mimo č. 4b a č. 5, které byly uspokojeny právem ze zajištění nemovitosti. Insolvenční správkyňi uložil, aby každé 3 měsíce vyhotovila zprávu o stavu řízení, a dlužnici, aby každých 6 měsíců předložila přehled příjmů insolvenčnímu soudu, správkyňi a věřitelskému výboru. Od 30. 09. 2009 nařídil soud dlužnici vyplácet nezajištěným věřitelům prostřednictvím insolvenční správkyňe splátky z příjmu, po přednostním uspokojení odměn a náhrad hotových výdajů insolvenční správkyňi.

4. 4. 2 Průběžné sdělení správce

Na základě sdělení insolvenční správkyňe dlužnice platila povinné splátky, dokud neztratila od října 2009 zaměstnání. Od té doby si aktivně hledala nové zaměstnání a spolupracovala s insolvenční správkyňí. Byl jí poskytnut 3x dar na plnění splátek, ale časem bylo zřejmé, že pokud si ihned nenajde novou práci, soud nařízené oddlužení zruší. Insolvenční správkyňe provedla dražbou prodej zajištěné nemovitosti a 25. 08. 2010 byli uspokojeni zajištění věřitelé na 100 % a zbytek výtěžku byl poskytnut jako mimořádný příjem na splátky nezajištěným věřitelům. Celkové rozdělení příjmů a výdajů z majetkové podstaty uvádí následující tabulka.

Tab. 4. 7 Vyúčtování příjmů a výdajů z majetkové podstaty

Příjmy z majetkové podstaty	Zpeněžení nemovitosti – veřejná dražba	62 000 Kč
Příjmy celkem		62 000 Kč
Výdaje z majetkové podstaty	Odměna dražebníka	12 700 Kč
	Odměna insolvenční správkyňe	597, 2 Kč
Výdaje celkem		13 297, 2 Kč
Rozdělení mezi věřitele	ČR – ČSSZ	24 465 Kč
	FÚ Litvínov	5 395 Kč
	Mimořádná splátka nezajištěným věřitelům	18 842, 8 Kč

Zdroj: Detail insolvenčního řízení Marta Šimonová, 2009 (vlastní zpracování)

Po schválení uspokojení zajištěných věřitelů z dražby majetku byl zbytek finančních prostředků vložen jako mimořádná splátka do splátkového kalendáře. Insolvenční soud opakovaně nařídil jednání dle § 418 IZ a čekal, zda se dlužníci podaří zajistit finanční prostředky na doplacení dluhu věřitelům a insolvenční správce. Dlužníci byly ne jednou přislíbeny pracovní nabídky, díky kterým soud nejprve nerušil oddlužení a vyčkával na zlepšení tíživé situace dlužnice. Dne 21. 07. 2011 proběhlo další jednání, na kterém se projednávalo zrušení oddlužení z důvodu neplnění splátkového kalendáře kvůli marnému hledání nového zaměstnání dlužnice. Insolvenční správce uvedla, že dlužnice během dvou let vložila na účet majetkové podstaty několik mimořádných splátek a nyní procento uspokojení nezajištěných věřitelů činí 6 %. Dále uvedla, že měsíční splátka musí být minimálně 5 300 Kč, aby do konce oddlužení byla splacena hranice 30 % z celkových dluhů nezajištěným věřitelům. Dlužnice předala do spisu darovací smlouvu, ve které se třetí osoba zavazuje k poskytnutí měsíčních částek v hodnotě 4 300 Kč, aby byl umořen dluh. Závěr insolvenčního soudu byl neprohlášení konkursu, ale vyčkání na další průběžnou zprávu insolvenční správce, ve které by mělo již pokračovat plnění splátkového kalendáře na základě uvedených skutečností dlužnice. Situace se v dalších měsících neměnila a průběžná zpráva insolvenční správce obsahovala stejné skutečnosti o neplacení splátek a aktivním neúspěšném hledání zaměstnání dlužnice. Dárce dne 16. 08. 2012 odstoupila od darovací smlouvy. V poslední průběžné zprávě insolvenční správce dne 17. 07. 2012 navrhla zrušení oddlužení a prohlášení konkursu na majetek dlužnice s tím, že není plněn splátkový kalendář, ani nejsou placeny náklady a odměna insolvenční správce, čímž dlužníci vzniká nový závazek po schválení oddlužení. Insolvenční soud poté rozhodl 06. 08. 2012 o zrušení oddlužení podle § 418 odst. 1 písm. a) IZ a prohlášení nepatrného konkursu na majetek dlužnice.

4. 4. 3 Předložení věci vrchnímu soudu a nejvyššímu soudu

S rozhodnutím Krajského soudu v Ústí nad Labem dlužnice nesouhlasila a podala odvolání. Soud předložil věc k rozhodnutí o odvolání Vrchnímu soudu v Praze. Vrchní soud posoudil všechna tvrzení insolvenční správce a potvrdil usnesení Krajského soudu. Dlužnice dlouhodobě neplnila splátkový kalendář ani nehradila řádnou odměnu a hotové výdaje insolvenční správce. Jednání o zrušení oddlužení bylo opakovaně nařizováno a vysvětlení správce ani soudu ohledně vážnosti situace v případě zrušení oddlužení nevedlo u dlužnice k nápravě, byť jinak dlužnice komunikovala se správce a dokládala upřímnou

snahu o shánění zaměstnání. Dlužnice podala odvolání k tomuto usnesení a namítala, že si zaměstnání stále hledala a přiložila příslibenou práci od září 2012 a 5 500 Kč jako důkaz k její snaze o plnění splátkového kalendáře. Odvolací soud chápal subjektivní postoj dlužnice k její situaci i snahu nalézt zaměstnání, avšak vzhledem k narůstajícím nákladům insolvenčního řízení nemohl připustit, aby tento dlouhodobě existující stav řízení, které neplnilo svoji funkci spočívající v uspokojování pohledávek věřitelů, nadále trval. Dlužnice v odvolání neuvedla nic, čím by vyvrátila správnost závěru insolvenčního soudu, že nedokáže plnit podstatné náležitosti podle schváleného způsobu oddlužení. Proto byl podle odvolacího soudu naplněn důvod pro zrušení schváleného oddlužení podle ustanovení § 418 odst. 1 písm. a).

Proti usnesení odvolacího soudu podala dlužnice dovolání na Nejvyšší soud v Brně, podle kterého napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena. Dlužnice přes přiděleného právního zástupce Krajským soudem v Ústí nad Labem namítala, že rozhodnutí odvolacího soudu bylo postaveno na nesprávném právním posouzení věci.⁷ Podle dlužnice soud neměl zrušit schválené oddlužení, neboť se po celou dobu insolvenčního řízení snažila plnit podstatné náležitosti stanovené insolvenčním zákonem. Závěrem uvedla, že od srpna 2012 plní řádně splátkový kalendář a od října 2012 je zaměstnána na dobu neurčitou a měsíční příjem jí dovoluje řádně plnit splátkový kalendář a od listopadu 2012 pobírá i starobní důchod. Správné tvrzení dlužnice dokládá i průběžná zpráva insolvenční správkyň, kterou podala místo konečné zprávy, protože dlužnice projevila snahu o placení dluhů a podala odvolání. Nejvyšší soud prošel všechny kroky působící v jednání u insolvenčního řízení a rozhodl, aniž by nařizoval jednání dne 28. 02. 2013 o zamítnutí. Podle soudu se dlužnici prostřednictvím uplatněného dovolacího důvodu nepodařilo zpochybnit správnost napadeného rozhodnutí. V závěru spisu dokládá možnost o podání nového insolvenčního návrhu po nabytí právní moci konkursu. Tímto byly veškeré spisy vráceny soudu I. stupně a na základě vyhotovení konečné zprávy insolvenční správkyň byl 14. 11. 2013 konkurs zrušen pro nedostatek majetku.

4. 4. 4 Nově podaný návrh na oddlužení

Pod novou spisovou značkou KSUL 42 INS16701/2015⁸ podala dne 06. 10. 2015 dlužnice nový insolvenční návrh, který spojila se svým manželem. V tomto případě se jednalo o společné oddlužení manželů, jelikož její manžel byl také v minulosti v procesu oddlužení,

---

⁷ §241a odst. 2 písm. b/ zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu

⁸ [14]

ale nepodařilo se mu uspět. Podle nynější právní úpravy je možné společné oddlužení manželů a je často i výhodnější. Ve společném insolvenčním návrhu uvedli 16 věřitelů s celkovými závazky 485 265 Kč. Dlužnice pobírala starobní důchod ve výši 4 839 Kč, společný příspěvek na živobytí ve výši 3 261 Kč a příspěvek na bydlení 3 934 Kč. Dlužník byl evidován na Úřadu práce, ale třetí osoba se zavázala darovací smlouvou k poskytnutí daru ve výši 8 000 Kč měsíčně. Po sečtení všech měsíčních příjmů by byli dlužníci schopni splatit dle splátkového kalendáře hranici 30 % z celkových společných závazků a dosáhnout procesu oddlužení. Krajský soud v Ústí nad Labem zvolil do funkce insolvenčního správce společnost VRŠANSKÝ a spol., v. o. s. a dne 16. 10. 2015 rozhodl o úpadku spojeném s povolením oddlužení.

Ve zprávě o stavu řízení uvedl insolvenční správce, že se do insolvenčního řízení přihlásilo 27 věřitelů s 33 pohledávkami v celkové výši 1 578 302, 81 Kč. Skutečnou výši pro uskutečnění plnění splátkovým kalendářem uvádí následující tabulka.

Tab. 4. 8 Výpočet částek potřebných k plnění oddlužení za 5 let

30 % z celkových závazků	473 491 Kč
Náklady insolvenčního řízení	98 010 Kč
Celkem	571 501 Kč
Předpokládaná míra uspokojení	24 %

Zdroj: Detail insolvenčního řízení Marta a Jiří Šimonovi, 2015 (vlastní zpracování)

Insolvenční správce vypočetl, že na základě přihlášených pohledávek dlužníkům nestačí měsíční příjem na splacení všech přihlášených pohledávek. Navrhl zvýšení poskytnutí daru na částku 9 800 Kč, která by pomohla k dosažení hranice 30 % z celkových závazků. Dále insolvenční správce uvádí, že náklady za hotové výdaje, které je povinen dlužník platit, zatím insolvenčnímu správci nedoručil.

Přezkumné jednání se konalo 27. 01. 2016. Na něm insolvenční správce předložil zprávu o dosavadní činnosti a soupis přihlášených pohledávek, které uznal co do výše a pravosti. Přítomná dlužnice popřela 2 pohledávky co do pravosti a výše. Jedna přihláška pohledávky se nepřezkoumávala z důvodu insolvenčním správcem učiněné výzvy k opravě nebo doplnění a bylo nařízeno nové přezkumné jednání na den 17. 02. 2016. V následné schůzi věřitelů se projednávala průběžná zpráva insolvenčního správce o stavu řízení. Soud hlavně zajímal velký nepoměr mezi uvedenými závazky dlužníků z insolvenčního návrhu a přihlášenými pohledávkami, na který dlužnice reagovala, že „neví, jak se to stalo. Jak je často po nemocnicích, tak jí to asi uteklo“. Soud upozornil dlužníky, že vzhledem na výrazný rozdíl

závazků a rozsahem přihlášených pohledávek bude trvat na uspokojení nejméně 50 % nezajištěných pohledávek přihlášených věřitelů. Pokud by nebyla splněna tato hranice, nedošlo by k osvobození dlužníků od zbývajících pohledávek. Dlužnice na to reagovala příslibem o navýšení příjmu o částku 8 000 Kč měsíčně. Celkové závazky dlužníků a přihlášených pohledávek do insolvenčních řízení, týkajících se dlužníků, uvádí následující graf.

Graf 4. 4 Závazky priznané dlužníky v IN a přihlášené pohledávky věřitelů v Kč

Zdroj: Detail insolvenčních řízení Šimon Jiří, 2009 a Šimonová Marta, 2009, Společné oddlužení manželů, 2015 (vlastní zpracování)

Graf 4. 4 byl nejprve rozdělen na závazky a přihlášené pohledávky v jednotlivých insolvenčních řízeních. 1. řádek je insolvenční řízení dlužnice, 2. řádek insolvenční řízení dlužníka, které se v diplomové práci podrobněji neuvádí⁹, a řádek 3. je společný nově podaný návrh obou dlužníků. Jednotlivé přihlášené pohledávky věřitelů v insolvenčních řízeních dlužníků po součtu dosahují částky 1 053 335 Kč. Během insolvenčních řízení proběhly nějaké splátky na závazky dlužníků, tudíž by se dalo předpokládat, že v nově podaném návrhu bude již částka závazků nižší. Po ukončení lhůty pro podání přihlášek věřitelů byl součet pohledávek naopak vyšší o půl miliónu korun.

Ve zvláštním přezkumném jednání byla pohledávka věřitele popřena insolvenčním správcem co do pravosti a výše jako nevykonatelná a nezajištěná. Oba dlužníci se zvláštního přezkumného jednání nezúčastnili, a proto soud vyvěsil výzvu, ve které stanovil lhůtu pro

⁹ [13]

vyjádření dlužníků, zda sehnali vyšší částky na uspokojení všech dluhů, aby byla dodržena zákonem stanovená hranice. Dlužníci soudu po dobu 2 měsíců nedoložili žádné podklady, podle kterých se jim zvýší příjem, proto soud 18. 04. 2016 prohlásil konkurs na majetek dlužníků. K datu 27. 03. 2017 nebyla vyhotovena konečná zpráva, jelikož dlužnice na konci roku 2016 podlehla těžké nemoci a zemřela. Konkurs bude zrušen z důvodu úmrtí dlužnice a věc bude postoupena dědickému řízení.

4. 5 Vyhodnocení procesů insolvenčních řízení

Na základě analýzy všech třech případů insolvenčních řízení byl zkoumán a popsán proces oddlužení výše zmíněných dlužníků. Byly specifikovány konkrétní příklady z praxe a zobrazeny jednotlivé kroky, které dlužníci společně s insolvenční správkyní učinili. Podobnost všech případů spočívá v podání návrhu na oddlužení, které jsou v průběhu zrušeny z důvodů nesplnění podmínek daných insolvenčním zákonem a podání opakovaného návrhu na oddlužení. Při zkoumání všech třech případů byly také zjištěny jisté rozdílnosti.

První praktický příklad byl odlišný od zbývajících dvou, jelikož zrušení oddlužení bylo na základě jiného porušení podmínek. Dlužník špatně sepsal návrh na povolení oddlužení, ze kterého nebyl zřejmý úpadek, a proto soud oddlužení nepovolil. Podal však nový návrh, který již obsahoval jasný důkaz o úpadku a nyní je v procesu oddlužení splátkovým kalendářem. Nová právní úprava s účinností od tohoto roku přinese změnu v tomto směru. Insolvenční návrh budou moci smět podat za dlužníka jediné akreditované osoby, notáři, advokáti nebo insolvenční správci. Tímto by mělo dojít k zamezení špatně podaných návrhů, jejichž vyřízení trvá delší dobu, než kdyby podali hned správný insolvenční návrh. Tento návrh bude stát do 4 000 Kč (6 000 Kč společné oddlužení manželů), ale jejich správnost by měla být na 100 %.

Porovnání mezi druhou a třetí případovou studií, které mají společnou vlastnost v porušení § 418 odst. 1 písm. a) je, že dlužníci nedokázali zajistit peněžní prostředky na plnění splátkovým kalendářem. Dlužníci pod spisovnou značkou KSOS 8 INS 865/2011 (dále dlužnice č. 2) nebyl po celou dobu plnění splátkovým kalendářem placen dar, i když byla sepsána darovací smlouva a splátky ze zaměstnání dlužnice nepostačovaly ke splacení dluhu. Tudíž nebyly splněny podmínky pro oddlužení. Naopak dlužnice pod spisovnou značkou KSUL 45 INS 3212/2009 (dále dlužnice č. 3) neposílala peněžní prostředky, jelikož ztratila zaměstnání. V obou případech je možné pozorovat součinnost obou soudů v trpělivém čekání, zda se situace u obou dlužnic nezmění. Oddlužení nejprve nebyla zrušena a soudci se

zrušením oddlužení. Jelikož si po celou dobu nebyly schopny opatřit peněžní prostředky na zvýšení příjmů, ze kterých byl plněn splátkový kalendář, insolvenční řízení byla později zrušena. U dlužnice č. 2 proces skončil v 56. měsíci splácení a dlužnice č. 3 se dostala k 38 měsícům z celkových 60 měsíců. Dlužnice č. 3 rozhodnutí Krajského soudu nechtěla přijmout a odvolala se k Vrchnímu a později Nejvyššímu soudu, které potvrdily rozhodnutí Krajského soudu a oddlužení zamítly. Tento krok o celý rok protáhl insolvenční řízení, které tudíž nemohlo být dříve ukončeno, aby bylo možné podat nový návrh. Po rozhodnutí soudu dlužnice č. 3 stejně podala nový návrh na povolení oddlužení, který spojila se svým manželem jako společné oddlužení manželů. Dlužnice č. 2 nevyužila odvolání na vyšší soudy a místo toho podala nový návrh na povolení oddlužení, ve kterém uvedla jiného dárce k pomoci se splátkovým kalendářem. Soud poté povolil nové oddlužení splátkovým kalendářem. Rozdílnost v obou praktických příkladech je sledována v podání odvolání a navýšení doby procesu oddlužení. Kdyby byl podán nový správný návrh na povolení oddlužení celý proces by byl urychlen.

Poslední případová studie byla řešena ještě před novelou IZ, ve kterém je nyní možné společné oddlužení manželů. Je možné, že kdyby směli jít oba manželé do procesu oddlužení společně, dokázali by splatit jejich celkovou výši závazků pomocí plnění splátkovým kalendářem. Po zrušených insolvenčních řízeních obou manželů podali nový návrh na povolení oddlužení společně, avšak jejich závazky se neztotožňovaly ani do 50 % s celkovou sumou přihlášených pohledávek od věřitelů. Tímto soud shledal lehkomyšlnost při insolvenčním řízení a zvýšil hranici splnění na 50 % z celkových závazků. Dlužníci však společně nebyli schopni splatit ani 30 % z celkových závazků, jelikož jich bylo nakonec o cca 1 000 000 Kč více, než počítali. Dlužnice byla navíc těžce nemocná a své nemoci podlehla.

Společná charakteristika ve všech třech případech je v nestanovení insolvenčním soudem zálohy na náklady insolvenčního řízení, které soud může určit až do výše 50 000 Kč.

Případová studie pod spisovnou značkou KSOL 10 INS 28216/2014 (dále dlužník č. 1) a dlužnice č. 3 mají společné některé závazky z podnikání, jelikož dříve provozovali podnikatelskou činnost. Při podání insolvenčních návrhů byla jejich činnost zrušena a mohli je podat jako nepodnikatelé spojené s návrhy na povolení oddlužení.

Závěr z prvních dvou případových studií je stejný, a to povolení nového návrhu na oddlužení. Dlužník č. 1 je v 18. měsíci oddlužení a současné splátky umožňují při zachování měsíčních částek splátek do budoucna ukončení splátkovým kalendářem dříve jak za 5 let. Dlužnici č. 2 byl uznán úpadek a oddlužení formou splátkového kalendáře. Společné oddlužení manželů z případové studie č. 3 v nově podaném návrhu na povolení oddlužení

neuspělo a soud prohlásil nepatrný konkurs na majetek dlužníků, který bude zrušen z důvodu úmrtí dlužnice a věc bude postoupena dědickému řízení.

Z analýzy případových studií je opakovaný návrh na povolení oddlužení často snadnější řešení než odvolání se proti rozsudkům daných soudů. Nové oddlužení může být povoleno dříve než projednání rozhodnutí Krajských soudů Vrchním soudem nebo Nejvyšším soudem, které mohou zamítnout pokračování oddlužení. V případě špatně podaného návrhu, ale poctivém záměru dlužníka, je opakovaný návrh nejlepším řešením k pomoci oddlužení se.

Z případových studií lze usoudit, že možnost opakovaného oddlužení je doporučena dlužníkům, kteří mají vážný zájem o splnění oddlužení. Lze podat pouze, pokud byl zrušen konkurs dlužníků pro nedostatek majetku a veškeré dluhy zůstaly neuhrazeny. U fyzických osob podnikatelů, pokud věřitelé nesouhlasili s projednáním úpadku oddlužením, podnikatelé byli nuceni řešit úpadek konkursem, který byl zrušen pro nedostatek majetku. V tuto situaci je doporučeno podat opakovaný insolvenční návrh, který bude možné řešit oddlužením. U fyzických osob nepodnikatelů by měl být soud více důsledný, zjistit všechny informace o původním insolvenčním řízení a zvážit, zda je vhodné opakované oddlužení povolit. Opakovaný insolvenční návrh by neměl obsahovat shodné výchozí podmínky jako předchozí insolvenční řízení, ale měly by být uvedeny nové rozhodující skutečnosti. Možnost opakovaného oddlužení je výhodná v situacích, kdy dlužník projevuje zájem o splacení dluhů, ale z ne vlastního přičinění nemůže uspět. V takových případech se dlužníkům většinou podaří opakovaný návrh a jsou osvobozeni od dluhů. Jiná situace nastane v případech, kdy se dlužníci jen snaží pozdržet exekuční řízení, nově podaným návrhem na oddlužení. Insolvenční soud nerozpozná jejich lehkomyšlnost a povolí nové insolvenční řízení, které však často končí stejně jako předchozí a dlužník se exekučnímu postihu nevyhne.

5 Závěr

Teoretická část diplomové práce byla zaměřena na vymezení teoretických pojmů, které se týkaly zkoumané části diplomové práce. V druhé kapitole byly specifikovány formy úpadku se skutečnými hodnotami jednotlivých úpadků. Byly také upřesněny základní pojmy platné jak pro fyzické osoby, tak subjekty, jež se podílejí na procesu a samotném insolvenčním řízení, insolvenčním zákonu a jeho novelizacím od roku 2014. V závěru této části byly specifikovány nejnovější změny, které patří do novely vstupující v účinnost tohoto a následujícího roku a změny tím razantnějším způsobem stávající insolvenční řízení.

Důraz byl kladen na vysvětlení fáze oddlužení fyzických osob podnikatelů i nepodnikatelů ve třetí kapitole této práce. Detailně byl vysvětlen proces oddlužení od základního návrhu na povolení oddlužení, veškerá dokumentace spojená s návrhem na povolení oddlužení a nezbytné přílohy pomáhající k rozhodnutí o povolení oddlužení soudem. V další části byly charakterizovány možnosti řešení oddlužení, které závisí nejvíce na majetkové podstatě dlužníka. Teoretická část byla ukončena specifikováním zrušení oddlužení z různých důvodů. Splní-li po dobu oddlužení dlužník podmínky, insolvenční řízení je zrušeno osvobozením. Nesplní-li podmínky, soud jej zruší a prohlásí konkurs, který je většinou zrušen pro nedostatek majetku a dlužník má možnost podat nový návrh na oddlužení.

Praktická část diplomové práce se zabývala případovými studiemi dlužníků, kterým byl vyhlášen osobní bankrot, a snažili se o splnění oddlužení splátkovým kalendářem. Z různých důvodů však nedosáhli podmínek daných insolvenčním zákonem k oddlužení a soud jej zrušil. Po ukončení celého insolvenčního řízení měli však možnost podat nový návrh na oddlužení, ve kterém, opraví-li minulé vady, mohou uspět.

První případová studie byla o dlužníkovi, který neuspěl v prvním insolvenčním řízení. Uvedl nesprávně skutečnosti, které by nasvědčovaly jeho úpadek, a řízení bylo zrušeno. Nově podaný návrh již splnil všechny zákonem dané podmínky a dlužník je v procesu oddlužení plněním splátkového kalendáře.

Druhá případová studie byla o dlužnici, které měl být poskytován dar třetí osobou, aby splnila splátky dle splátkového kalendáře. Po celou dobu trvání oddlužení však nebyl tento dar poskytnut, a proto měsíční splátky dlužnice nestačily ke splacení hranice 30 % z celkových závazků. Po dvou jednáních nakonec soud zrušil oddlužení pro neplnění podmínek daných insolvenčním soudem. Dlužnice podala nový návrh na povolení oddlužení sestavený podobně s původním návrhem. Krajský soud v místě trvalého bydliště dlužnice přesto povolil oddlužení plněním splátkového kalendáře.

Poslední případová studie byla o dlužnici, která podávala insolvenční návrh sama a její manžel také, protože minulá právní úprava nepovolovala společné oddlužení manželů. V insolvenčním řízení neuspěla, jelikož ztratila zaměstnání a po dobu 2 let nedokázala obstarat nové příjmy, které by sloužily jako splátky v plnění splátkového kalendáře. Ani manžel neuspěl v insolvenční řízení, a proto podali po ukončení obou řízení nový společný návrh na povolení oddlužení. Jejich dluhy byly však příliš vysoké a společné příjmy dosahovaly hranice splacení za 5 let 24 % místo 30 %, proto soud prohlásil nepatrný konkurs. V něm bude pokračovat pouze manžel, jelikož manželka zemřela v prosinci 2016.

Cílem této práce bylo specifikovat základní pojmy, které souvisejí s řešením úpadku, a vyhodnocení možnosti opakovaného oddlužení. Analyzoval se současný postup dlužníka v procesu oddlužení, postavení a reakce věřitelů a postupy insolvenčních soudů, které vystupovaly v jednotlivých praktických příkladech insolvenčních řízení dlužníků. Za použití metody deskripce, analýzy a komparace byl cíl práce naplněn jak z hlediska teoretického, tak i praktického. Diplomovou práci je možno použít jako praktickou příručku pro veřejnost i samotné účastníky insolvenčního řízení.

Seznam použité literatury

Monografie

- [1] BROULIMOVÁ, Iveta. *Vývoj zadlužení domácností v ČR*. Praha, 2014. Diplomová práce. Bankovní institut vysoká škola Praha, Katedra financí a ekonomie.
- [2] BŘEZINOVÁ, Hana. *Ekonomické aspekty insolvenčního zákona*. Praha: BOVA POLYGON, 2009. 200 s. ISBN 978-80-7273-159-6.
- [3] GREINER J. D., Michael. *Bankruptcy 101: An Insider's Guide to Filing Bankruptcy by Yourself, Without an Attorney*. USA: NorLightsPress.com. 200 p. ISBN 978-1-935254-30-0.
- [4] CHALUPECKÁ, K., P. LAVICKÝ, J. JUŘENA a M. LEBEDA, 2012. *Insolvenční právo v teorii a praxi*. Brno: Masarykova univerzita. 214 s. ISBN 978-80-210-6038-8.
- [5] MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou*. 4. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015. 301 s. ISBN 978-80-7380-568-5.
- [6] SCHELLEOVÁ, Ilona. *Úvod do insolvenčního práva*. Ostrava: KEY Publishing, 2007. 322 s. ISBN 978-80-87071-54-0.

Právní předpisy

- [7] Vyhláška č. 488/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů, v platném znění
- [8] Zákon č. 182/2006 Sb, o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), v platném znění
- [9] Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, v platném znění
- [10] Zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů

Elektronické dokumenty a internetové zdroje

- [11] CREDITREFORM. *Vývoj insolvencí v České republice v roce 2016*. [online]. Federation of Creditreform Associations. [30. 01. 2017]. Dostupné z: http://www.creditreform.cz/fileadmin/user_upload/CR-International/local_documents/cz/Presseartikel/TZ_Insolvenze_2016.pdf
- [12] DENÍK. *Novela insolvenčního zákona má pomoci oddlužit víc lidí*. [online]. Vltava Labe Media. [14. 10. 2016]. Dostupné z: http://www.denik.cz/z_domova/novela-insolvenčního-zákona-ma-pomoci-oddlužit-víc-lidi-20161014.html
- [13] Detail insolvenčního řízení Jiří Šimon, 2009. ISIR – *Insolvenční rejstřík*. [online]. Ministerstvo spravedlnosti ČR. Poslední změna 02. 09. 2015 [cit. 03-15-2017]. Dostupné z: https://isir.justice.cz/isir/ueu/evidence_upadcu_detail.do?id=1087ef8b-8076-4f6a-897f-65f268137596
- [14] Detail insolvenčního řízení Jiří Šimon a Marta Šimonová, 2015. ISIR – *Insolvenční rejstřík*. [online]. Ministerstvo spravedlnosti ČR. Poslední změna 30. 01. 2017 [cit. 03-28-2017]. Dostupné z: https://isir.justice.cz/isir/ueu/evidence_upadcu_detail.do?id=4e306707-ca13-43a9-8990-b9898b5438a0
- [15] Detail insolvenčního řízení Lukáš Biskup, 2014. ISIR – *Insolvenční rejstřík*. [online]. Ministerstvo spravedlnosti ČR. Poslední změna 21. 04. 2015. [cit. 02-24-2017]. Dostupné z: https://isir.justice.cz/isir/ueu/evidence_upadcu_detail.do?id=08f415b3-02f0-41cc-adab-55b4996aa8ea
- [16] Detail insolvenčního řízení Lukáš Biskup, 2015. ISIR – *Insolvenční rejstřík*. [online]. Ministerstvo spravedlnosti ČR. Poslední změna 23. 02. 2017 [cit. 02-25-2017]. Dostupné z: https://isir.justice.cz/isir/ueu/evidence_upadcu_detail.do?id=0f75331e-cc00-4039-9c69-ddfd3954e7fe

- [17] Detail insolvenčního řízení Marta Šimonová, 2009. ISIR – *Insolvenční rejstřík*. [online]. Ministerstvo spravedlnosti ČR. Poslední změna 02. 09. 2015 [cit. 03-13-2017]. Dostupné z: https://isir.justice.cz/isir/ueu/evidence_upadcu_detail.do?id=4b581721-5343-48e4-af9a-b2d8a066b573
- [18] Detail insolvenčního řízení Martina Jaśkowiecová, 2011. ISIR – *Insolvenční rejstřík*. [online]. Ministerstvo spravedlnosti ČR. Poslední změna 14. 11. 2016 [cit. 03-02-2017]. Dostupné z: https://isir.justice.cz/isir/ueu/evidence_upadcu_detail.do?id=db49308c-f55e-42f9-8bf7-a08043ae0b63
- [19] Detail insolvenčního řízení Martina Jaśkowiecová, 2016. ISIR – *Insolvenční rejstřík*. [online]. Ministerstvo spravedlnosti ČR. Poslední změna 03. 02. 2017 [cit. 03-04-2017]. Dostupné z: https://isir.justice.cz/isir/ueu/evidence_upadcu_detail.do?id=4621BFB349C34ECDA97066DAD4EC07AD
- [20] IDNES. *Češi bohatnou, dusí je však výdaje za bydlení. Zadlužení stále roste*. [online]. Mafra. [01. 07. 2016]. Dostupné z: http://ekonomika.idnes.cz/vydaje-na-bydleni-rostou-odrazi-se-to-ve-strukture-vydaju-domacnosti-12v-/ekonomika.aspx?c=A160701_133158_ekonomika_kris
- [21] IDNES. *Novinky 2016: Trhem zatřese zákon o úvěrech pro spotřebitele*. [online]. Mafra. [29. 12. 2015]. Dostupné z: http://finance.idnes.cz/novinky-2016-novela-zakona-o-spotrebitelskych-uverech-pce/pujcky.aspx?c=A151221_140324_pujcky_sov
- [22] INSOLVENČNÍ ZÁKON. *Obecné informace*. [online]. Ministerstvo spravedlnosti ČR. [30. 01. 2017]. Dostupné z: <http://www.insolvenčni-zakon.cz/obecne-informace/insolvenčni-pravo.html>
- [23] KRHUT, Rostislav. *Návrh novely IZ – oddlužení*. Prezentace. [01. 12. 2016]. Interní zdroj.
- [24] KUCERALEGAL. *Novela insolvenčního zákona*. [online]. Kučera & Associates advokátní kancelář. [27. 06. 2016]. Dostupné z: <http://www.kuceralegal.cz/blog/2016/06/27/novela-insolvenčního-zakona/>

[25] PRÁVNICKÉ FÓRUM. *Vývoj insolvenčních řízení* [online]. Wolters Kluwer [30. 04. 2009]. Dostupné z: <http://www.pravnickeforum.cz/archiv/dokument/doc-d8554v11354-vyvoj-insolvencnichrizeni/>

[26] SOUDNÍ ROZHODNUTÍ. *Zrušení oddlužení*. [online]. Epravo.cz. [24. 05. 2013]. Dostupné z: https://isir.justice.cz/isir/ueu/evidence_upadcu_detail.do?id=0f75331e-cc00-4039-9c69-ddfd3954e7fe

[27] ŠNOBLOVÁ, Jana. *Reorganizace podle insolvenčního zákona*. [online]. VŠB-TU Ostrava. [15. 02. 2017]. Dostupné z: http://lms.vsb.cz/pluginfile.php/548191/mod_resource/content/1/reorganizace.pdf

Seznam zkratek

ČNB – Česká národní banka

IN – insolvenční návrh

IR – insolvenční rejstřík

IS – insolvenční soud

IZ – insolvenční zákon

MS – ministerstvo spravedlnosti

OSSZ – Okresní správa sociálního zabezpečení

Ř. z. – Říšský zákon

Sp. zn. – spisovná značka

Ust. – ustanovení

ÚP - úřad práce

ZKV - zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- беру на вѣдомі, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečné, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 21. 04. 2017

Žaneta Fibichová

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Návrh na povolení oddlužení

Příloha č. 2 – Určení insolvenčního správce dlužníka KSOL 10 INS 5561/2015

Příloha č. 3 – Splátkový kalendář dlužníka KSOL 10 INS 5561/2015

Příloha č. 4 – Seznam platných věřitelů dlužníka KSOS 39 INS 23239/2016

Příloha č. 5 – Předvolání ke slyšení KSOS 8 INS 865/2011

Příloha č. 6 – Konečná zpráva KSOS 37 INS 865/ 2011

Příloha č. 7 – Usnesení o zrušení schváleného oddlužení KSUL 45 INS 3212/2009

Příloha č. 8 – Pořádková pokuta insolvenčnímu správci KSUL 45 INS 3212/2009